

Разбистри сè!

Извештај

од истражување на јавното мислење за одржливото управување со водата и инспекцискиот надзор врз искористувањето на природните ресурси

Содржина

Позадина на истражувањето.....	3
1.1 Цел на истражувањето	3
1.2 Целна група и временска рамка	3
1.3 Дизајн на прашалник	3
1.4 Дизајн на примерок	3
Резиме.....	4
Резултати.....	6
1.5 Резултати за ставови спрема управувањето со водните ресурси и инспекцискиот надзор врз управувањето со природните ресурси	6
1.6 Приказ на примерокот	24
Додаток.....	26
1.7 Прашалник на македонски јазик	26
1.8 Прашалник на албански јазик	31

Позадина на истражувањето

1.1 Цел на истражувањето

Целта на ова истражување беше да се добијат релевантни податоци од мислењето на граѓаните во врска со проблемите на кои се фокусира кампањата за застапување и лобирање „Разбистри сè“: (1) одржливото користење и заштита на водните ресурси и (2) инспекцискиот надзор врз искористувањето со природните ресурси (минералните сировини, шумите, почвите и водите). Целта на кампањата е да се изврши промена на владините процедури и политики во овие области, како и да се подигне свесноста на граѓаните за овие проблеми.

Со анкетата се опфатија два аспекта:

1. Перцепцијата за функционирањето на јавните институции во горенаведените области, примарно преку мислењата на граѓаните за транспарентноста, инклузивноста и отчетноста на јавните институции.
2. Ставовите на граѓаните за конкретни мерки во областите за кои ќе се спроведува јавната кампања (управувањето со водните ресурси и инспекцискиот надзор врз управувањето со минералните сировини, шумите, почвите и водите).

Истражувањето беше спроведено во рамките на проектот „Поврзи ги точките: подобрени политики преку граѓанско учество“, кој го реализира Институтот за комуникациски студии, а е поддржан од Британската амбасада во Скопје.

1.2 Целна група и временска рамка

Целната група на анкетата беа граѓаните на возраст над 18 години. Истражувањето е спроведено во периодот од 30 ноември до 6 декември 2020 година.

1.3 Дизајн на прашалник

Истражувањето го спроведе агенцијата „Индаго“. Прашалникот содржеше 19 прашања кои се однесуваа на ставовите во врска со управувањето со водните ресурси и инспекцискиот надзор врз управувањето со природните ресурси и 7 прашања за демографските карактеристики на испитаниците.

1.4 Дизајн на примерок

За потребите на анкетата, „Индаго“ изработи национален репрезентативен примерок со користење на стратификуван повеќестепен примерок. Претставниците на целната група се добија со помош на методологија за двојна рамка (фиксни и мобилни линии) за телефонско креирање примероци. Односот на интервјуа спроведени на фиксна и мобилна линија беше 70 / 30.

Резиме

Во овој дел се опишани главните наоди кои се добиени со истражувањето за ставовите на граѓаните во врска со управувањето со водните ресурси и инспекцискиот надзор врз управувањето со природните ресурси. Наодите се презентирани според вкупните одговори, а во зависност од резултатите презентирани се и одредени наоди за распределбата по пол. Клучни наоди се следните:

- Во однос на информираноста за управувањето со водата/водните ресурси од страна на јавните институции добиено е дека 64% од испитаниците не се информирани (воопшто и малку информирани). Поголем процент од машките испитаници (67%) не се информирани споредено со испитаничките (62%).
- 4% од испитаниците изјавиле дека биле вклучени во јавни трибини и 4% од испитаниците учествувале во работни групи во врска со водните ресурси. Најголемиот дел од испитаниците (89%) се изјаснил дека воопшто не бил вклучен во одлуките за управување со водата/водните ресурси.
- Одговорите на прашањето за задоволство од работата на јавните институции кои управуваат со водата/водните ресурси, покажуваат дека половина од испитаниците (46%) не се задоволни (воопшто не се задоволни и незадоволни). Во однос на распределбата по пол има поголем процент на незадоволни испитаници од машки пол (50%) споредено со испитаничките (42%).
- Постои висок степен на неинформираност (72%) во однос на информираноста за инспекциските надзори на животната средина. Резултатите покажуваат дека повисокиот степен на неинформираност е повеќе изразен кај испитаниците од машки пол (74%) споредено со испитаничките (70%).
- 63% од испитаниците не се задоволни (воопшто не се задоволни и незадоволни) од работата на инспекциските служби за животна средина. Се забележува поголем процент на незадоволни испитаници од машки пол (69%) споредено со испитаничките (57%).
- Има висок процент на испитаниците (94%) кои сметаат дека е важно (важно, многу важно и исклучително важно) да се врши постојано следење на површинските и подземните води.
- 60% од испитаниците ја оценуваат водата за пиење во општината во која живеат како квалитетна (квалитетна, многу квалитетна и исклучително квалитетна). 53% од испитаниците кои живеат во рурални области (53%) ја оценуваат водата за наводнување во општината во која живеат како квалитетна (квалитетна, многу квалитетна и исклучително квалитетна). Има поголем процент на испитанички (56%) од руралните области кои ја оцениле водата за наводнување како квалитетна наспроти одговорите на машките испитаници (50%) од руралните области.
- Повеќе од половина од испитаниците (57%) не се информирани (воопшто не се информирани и малку информирани) за квалитетот на водата во општината во која живеат.
- Најголем загадувач на водите во Македонија се граѓаните (42%), преработувачката индустрија (33%) и рударските капацитети (10%). 10%

од испитаниците сметаат дека и граѓаните и индустријата се најголеми загадувачи.

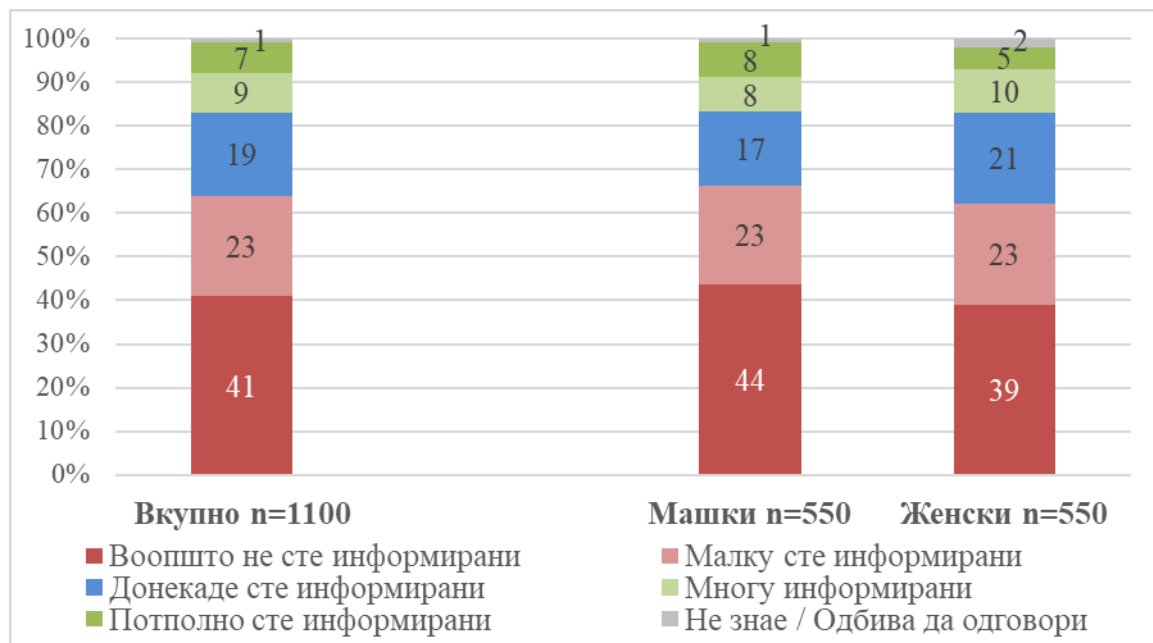
- Поголем дел од испитанците (79%) смета дека не се казнуваат загадувачите (воопшто не се казнуваат и честопати не се казнуваат). Во однос на распределбата по пол, машките испитаниците во поголем процент сметаат дека не се казнуваат загадувачите (82%) споредено со испитаниците од женски пол (76%).
- Има многу висок процент на испитанци (92%) кои сметаат дека е важно (важно, многу важно и исклучително важно) да се направи катастар (регистар, база) на корисници и загадувачи на води.
- Помалку од половина од испитаниците (45%) сметаат дека не се јавни постапките (воопшто не се јавни и не се јавни) за издавање на дозволи за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските води. Мажите во поголем процент сметаат дека не се јавни (47%) споредено со жените (44%).
- 62% од испитаниците сметаат дека сторителите на дела ископ без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен не се казнуваат (воопшто не се казнуваат и честопати не се казнуваат). Испитаниците од машки пол во поголем процент (66%) споредено со испитаничките (58%) сметаат дека не се казнуваат сторителите на дела ископ без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен.
- Како негативни последици од нелегалното и прекумерното вадење песок, камен и чакал се наведени поплавите (63%), ерозијата на земјиштето (50%) и појавата на подземни води (35%).
- Голем дел од испитаниците (82%) се немаат вклучено во иницијатива во врска со квалитетот на водата, против загадување на водотеците и околината и за иницијативи поврзани со ископ на песок, камен и чакал од водните корита. 11% од испитаниците се имаат вклучено во иницијатива за квалитетот на водата, 9% се имаат вклучено во иницијатива против загадување на водотеците и околината со отпадни води и 2% од испитаниците се имаат вклучено во иницијатива поврзана со ископ на песок, камен и чакал од водните корита.
- Испитаниците (кои не биле вклучени во иницијативи) како главни причини за невклучување во иницијативи за вода, против загадување на вода или ископ на песок, камен и чакал од водните корита ги наведуваат: немањето време (25%) и постоење сомнение дека исходот секако ќе биде негативен (25%).
- Испитаниците (кои биле вклучени во иницијативи) како главни причини ги наведуваат: лично забележале проблем (38%), имало поднесување барање или петиција до јавна институција (27%) или повик за теренска акција на граѓани (18%).
- Половина од испитаниците (48%) би користеле (веројатно би користеле и дефинитивно би користеле) онлајн апликација за пријавување на загадување на животна средина. 49% од испитаничките би ја користеле апликацијата, додека пак 47% од машките испитаниците би ја користеле апликацијата.

Резултати

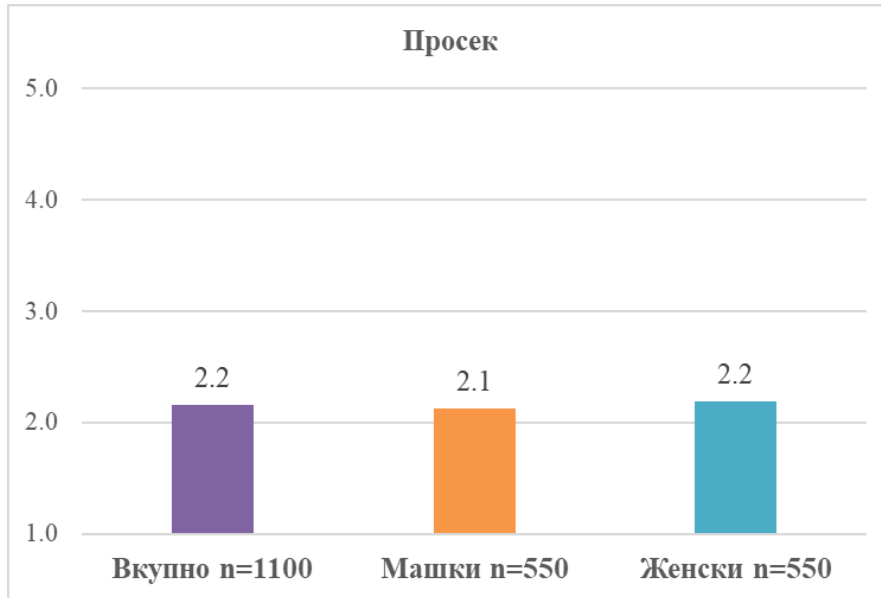
Во делот кој следи ќе бидат прикажани резултатите за секое прашање. Резултатите се прикажани на вкупно ниво и распределни по пол. Покрај тоа ќе биде прикажан и примерокот.

1.5 Резултати за ставови спрема управувањето со водните ресурси и инспекцискиот надзор врз управувањето со природните ресурси

Графикон 1: А1. Колку сметате дека сте информирани за управувањето со водата/водните ресурси од страна на јавните институции на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно се информирани“?
Еден одговор - %

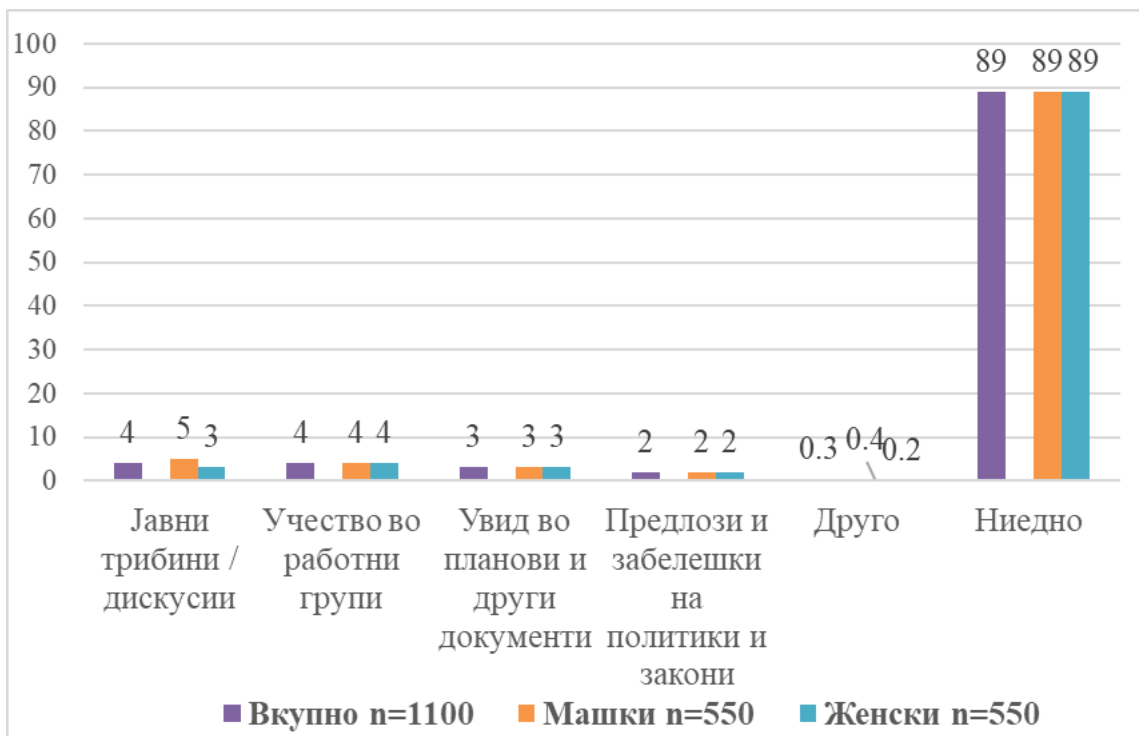

Графикон 2: А1. Колку сметате дека сте информирани за управувањето со водата/водните ресурси од страна на јавните институции на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно се информирани“?
Еден одговор – Просек

Од резултатите произлегува дека околу две третини (64%) испитаниците не се информирани (воопшто и малку информирани) за управувањето со водата/водните ресурси од страна на јавните институции. Поголем процент од машките испитаници (67%) не се информирани споредено со испитаничките (62%).

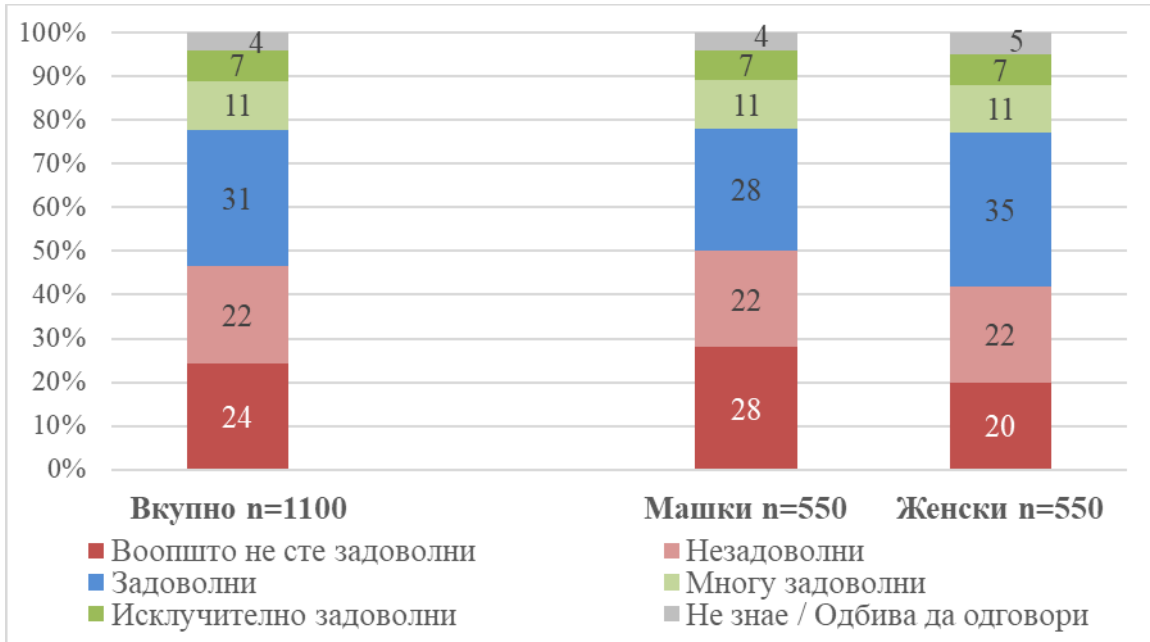
Графикон 3: A2. Дали јавните институции ви овозможиле досега да бидете вклучени во одлуките за управување со водата/водните ресурси преку (повеќе одговори)? - %

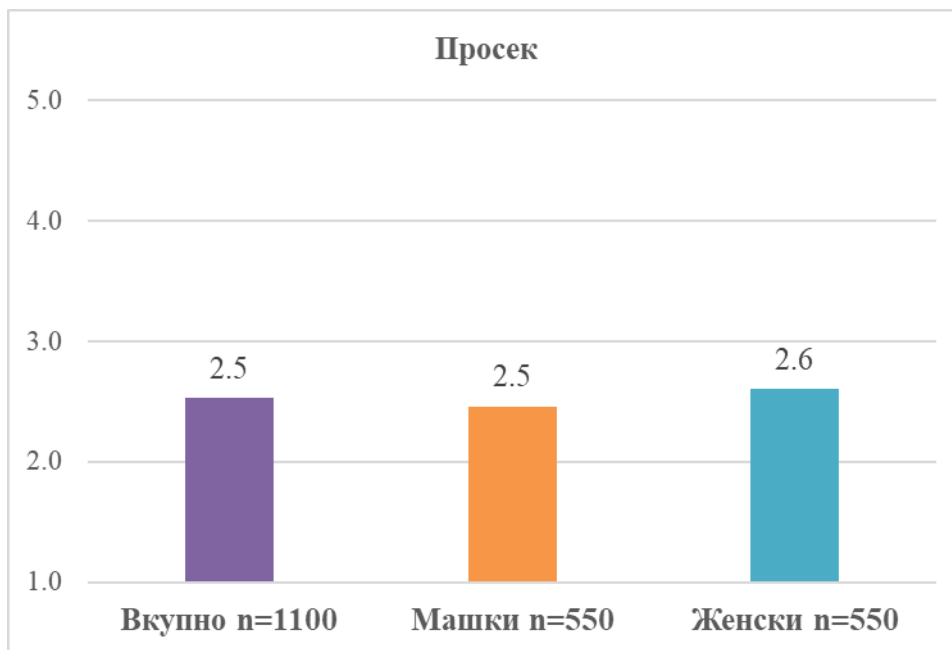
Од графиконот се гледа дека мнозинството од испитаниците (89%) се изјаснило дека воопшто не било вклучено во одлуките за управување со

водата/водните ресурси. 4% од испитаниците биле вклучени во јавнии/трибини и 4% учествувале во работни групи во врска со водните ресурси.

Графикон 4: А3. Колку сте задоволни од работата на јавните институции кои управуваат со водата/водните ресурси на скала од 1 до 5 (1 значи „Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте „Исклучително задоволни“)? Еден одговор - %

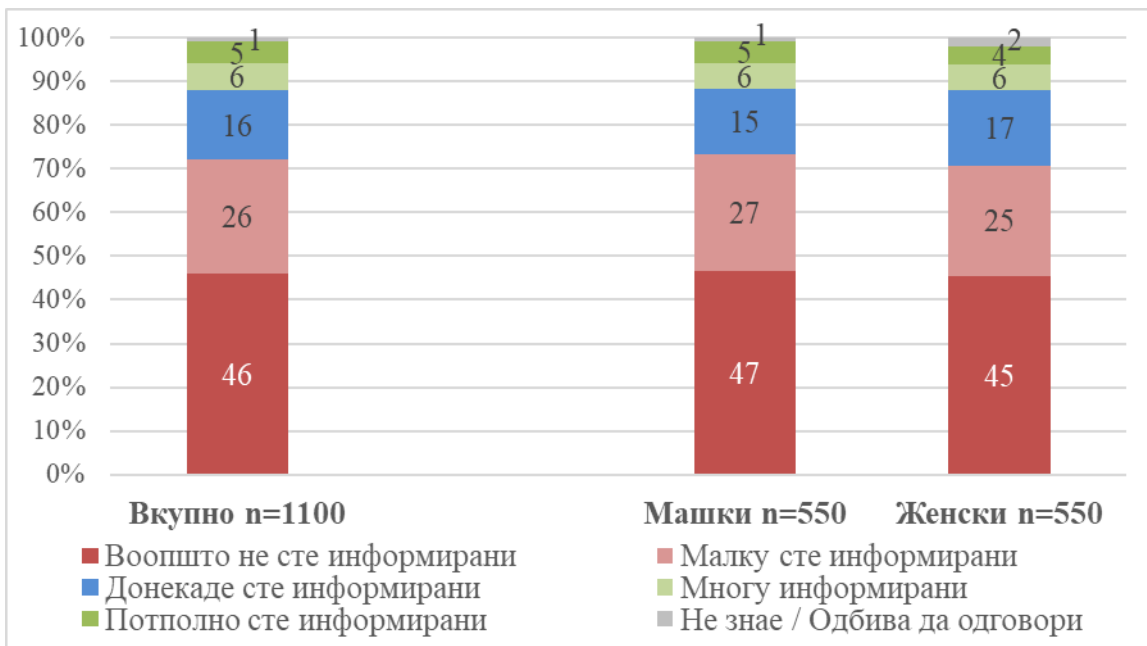

Графикон 5: А3. Колку сте задоволни од работата на јавните институции кои управуваат со водата/водните ресурси на скала од 1 до 5 (1 значи „Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте „Исклучително задоволни“)? Еден одговор – Просек

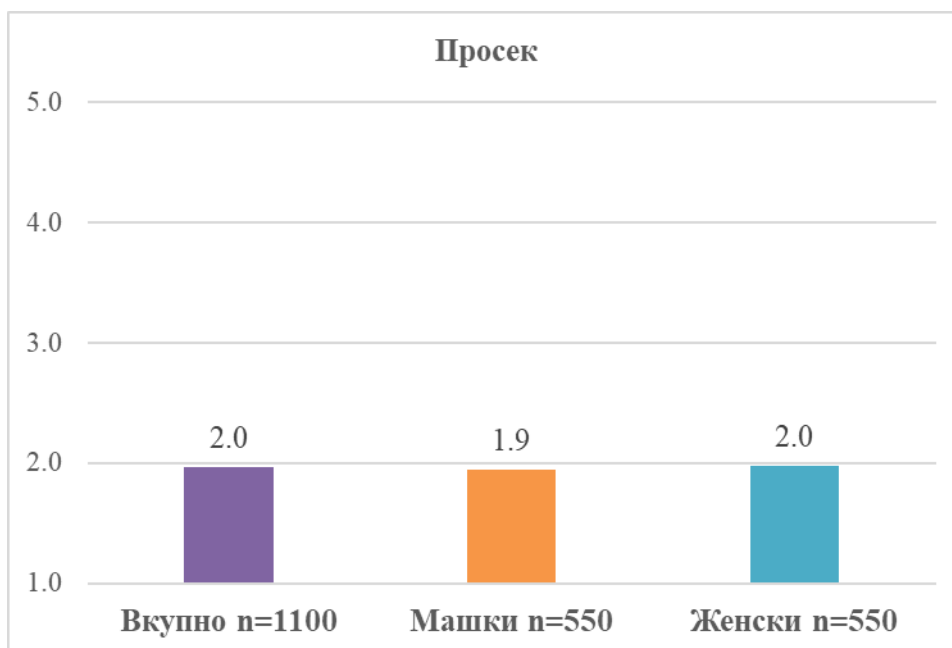

Анализата покажува дека скоро половина од испитаниците (46%) не се задоволни (воопшто не се задоволни и незадоволни) од работата на јавните институции кои управуваат со водата/водните ресурси. Има поголем процент на незадоволни испитаници од машки пол (50%) споредено со испитаничките (42%).

Графикон 6: А4. Колку сте информирани за инспекциските надзори на животната средина на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно сте информирани“? Еден одговор - %

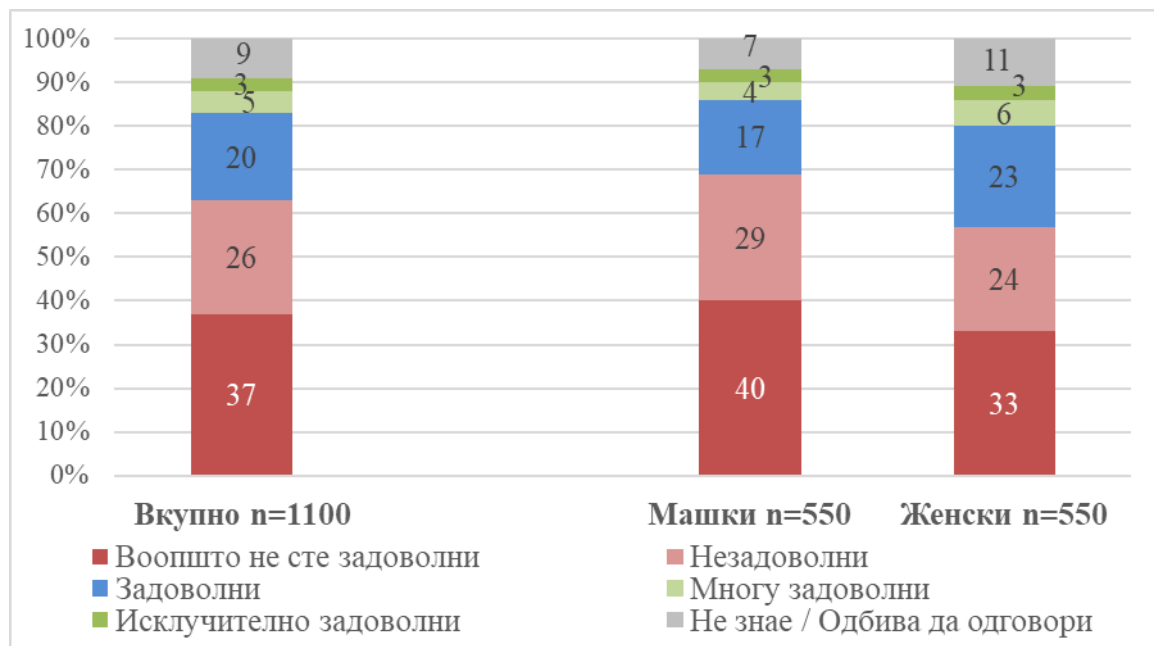

Графикон 7: А4. Колку сте информирани за инспекциските надзори на животната средина на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно сте информирани“? Еден одговор – Просек

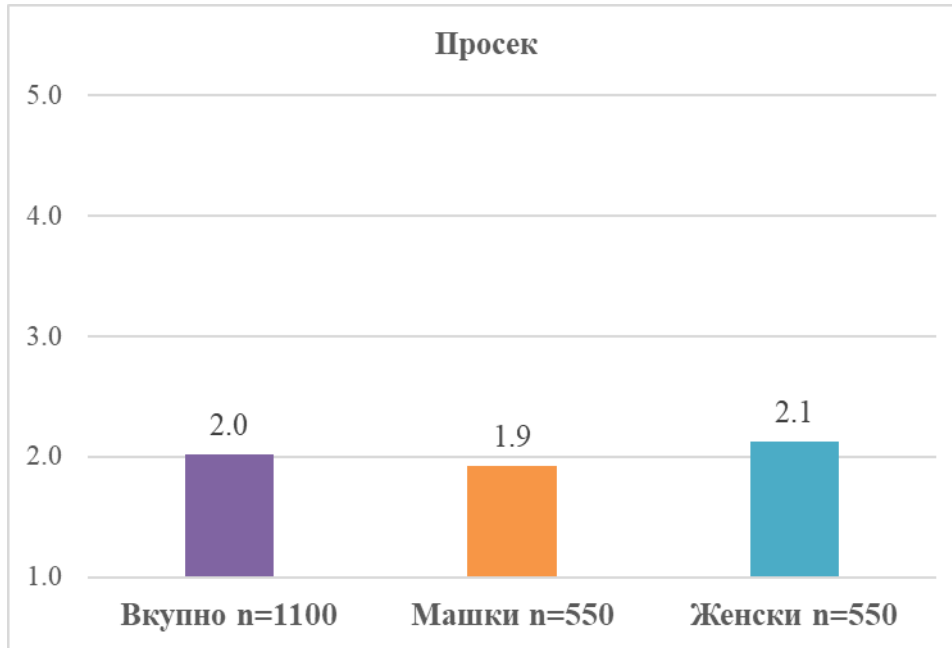

Во однос на информираноста за инспекциските надзори на животната средина, резултатите покажуваат дека постои висок степен на неинформираност (72%). Повисокиот степен на неинформираност е повеќе изразен кај испитаниците од машки пол (74%) споредено со испитаничките (70%). 9% од испитаниците не одговориле на ова прашање (11% женски пол и 7% машки пол).

Графикон 8: A5. Колку сте задоволни од работата на инспекциските служби за животна средина на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте „Исклучително задоволни“? Еден одговор - %

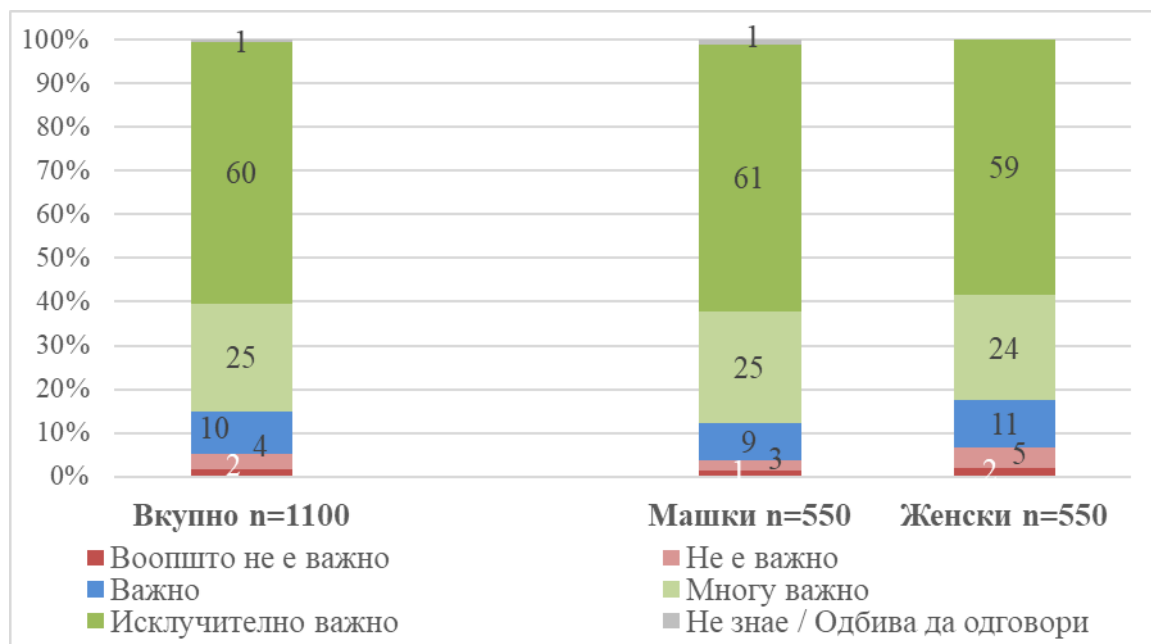

Графикон 9: A5. Колку сте задоволни од работата на инспекциските служби за животна средина на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте „Исклучително задоволни“? Еден одговор – Просек

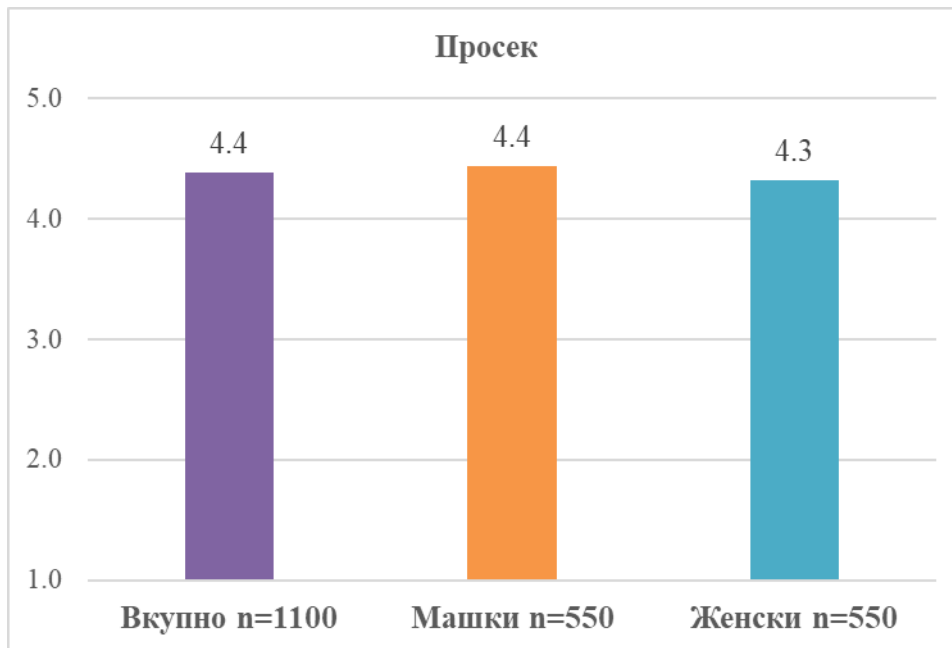

Според наодите од истражувањето, околу две третини (63%) од испитаниците не се задоволни (воопшто не се задоволни и незадоволни) од работата на инспекциските служби за животна средина. Има поголем процент на незадоволни испитаници од машки пол (69%) споредено со испитаничките (57%).

Графикон 10: А6. Според Вас, колку е важно да се врши постојано следење на површинските и подземните води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е важно“, а 5 дека е „Исклучително важно“? Еден одговор - %

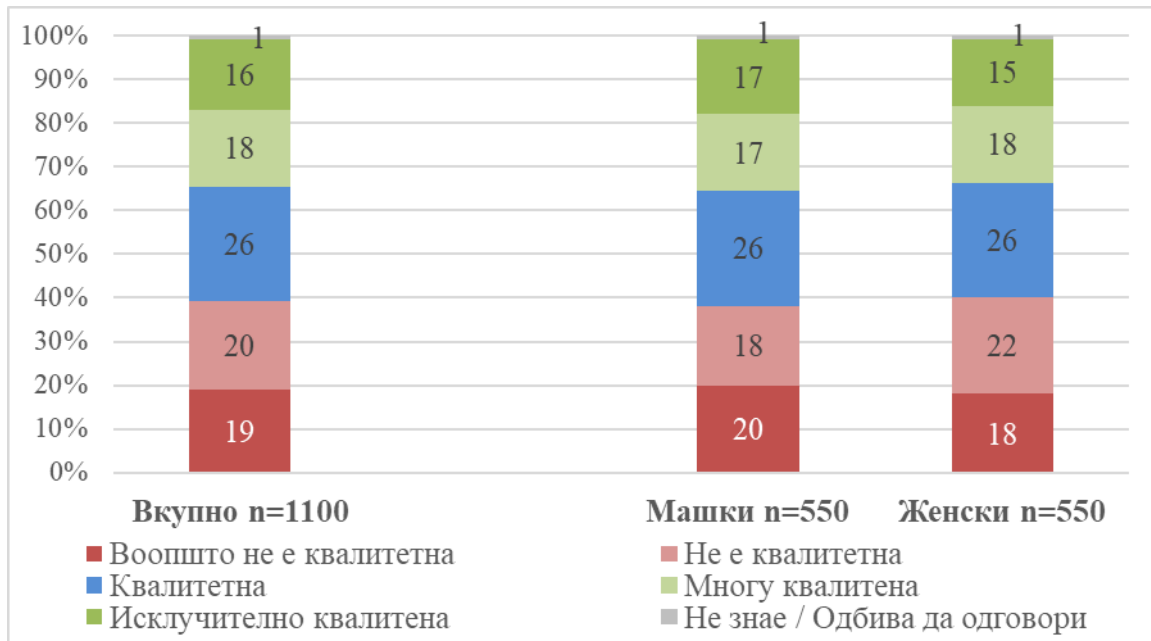

Графикон 11: А6. Според Вас, колку е важно да се врши постојано следење на површинските и подземните води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е важно“, а 5 дека е „Исклучително важно“? Еден одговор – Просек

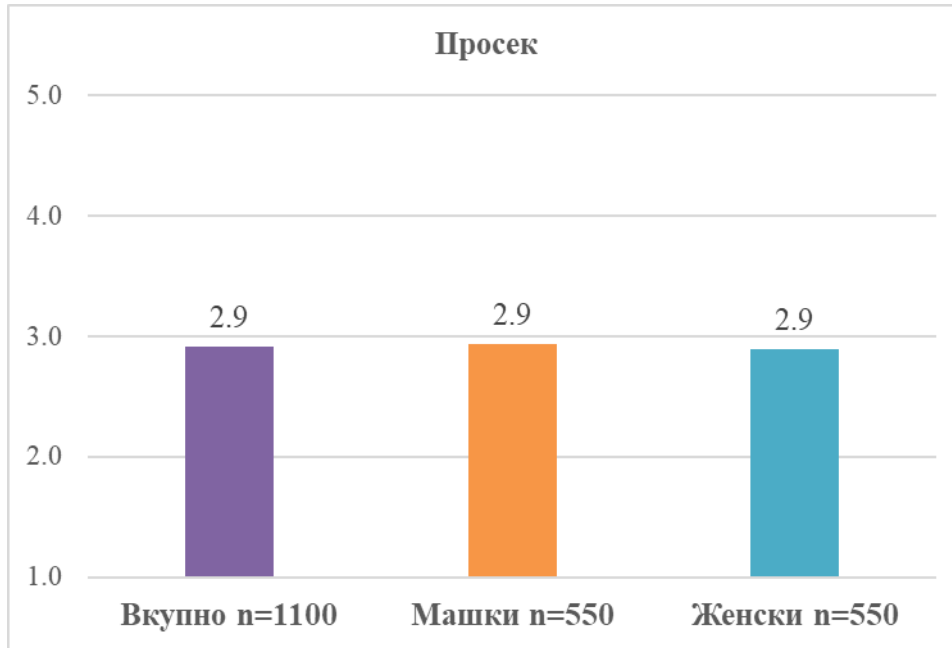

Многу голем процент од испитаниците (94%) сметаат дека е важно (важно, многу важно и исклучително важно) да се врши постојано следење на површинските и подземните води.

Графикон 12: A7. Ќе ве замолам да го оцените квалитетот на водата за пиење во општината во која живеете на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е „Исклучително квалитетна“. Еден одговор - %

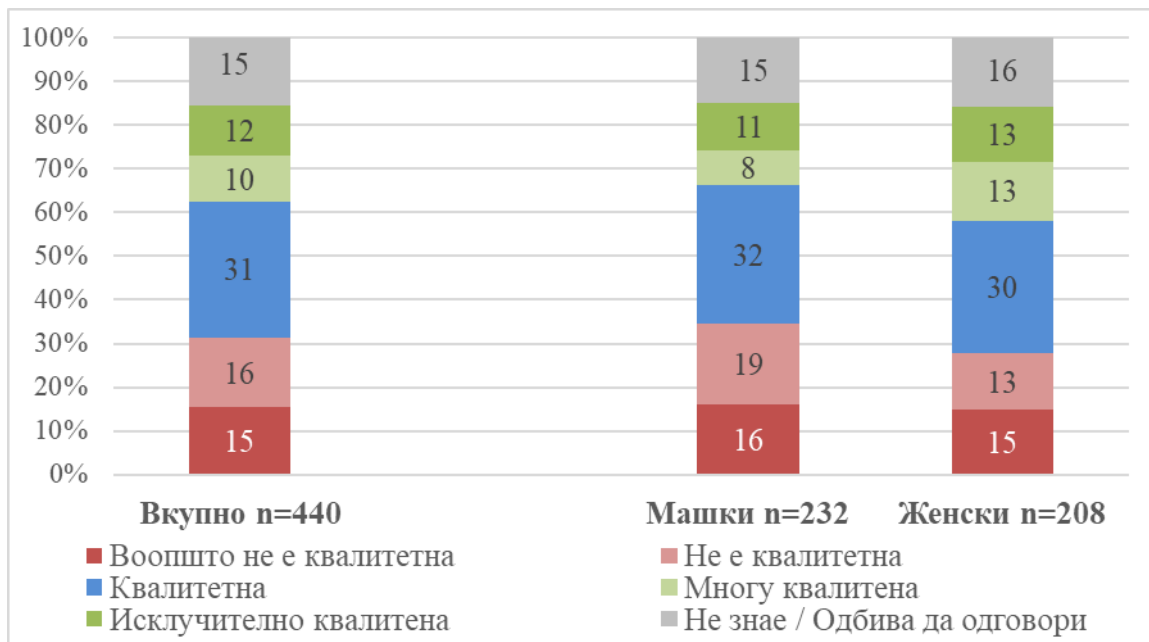

Графикон 13: A7. Ќе ве замолам да го оцените квалитетот на водата за пиење во општината во која живеете на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е „Исклучително квалитетна“. Еден одговор – Просек

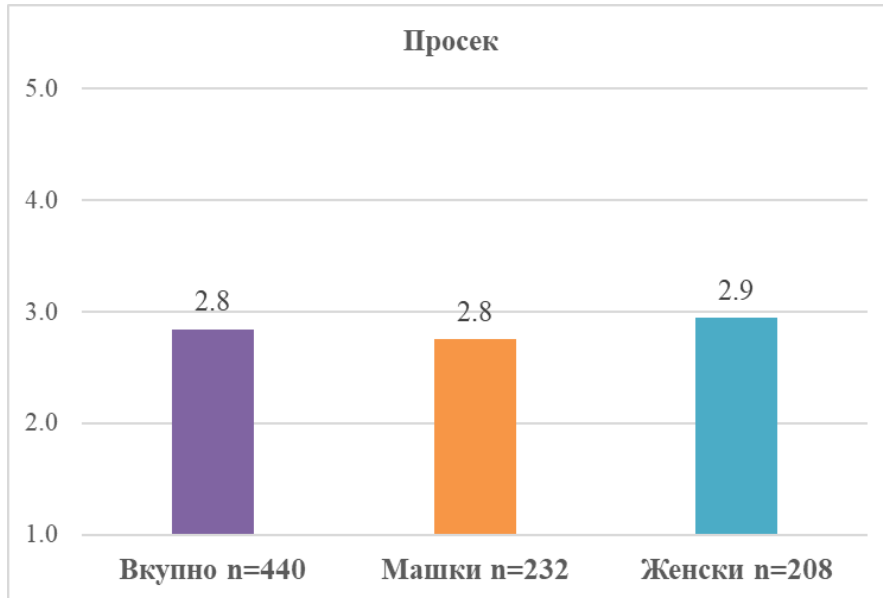

Резултатите покажуваат дека 60% од испитаниците ја оценуваат водата за пиење во општината во која живеат како квалитетна (квалитетна, многу квалитетна и исклучително квалитетна).

Графикон 14: А8. Доколку сте запознати, оценете го квалитетот на водата за наводнување во општината во која живеете, на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е „Исклучително квалитетна“. Еден одговор (Испитанци кои живеат во рурални области - прашање Д3.) - %

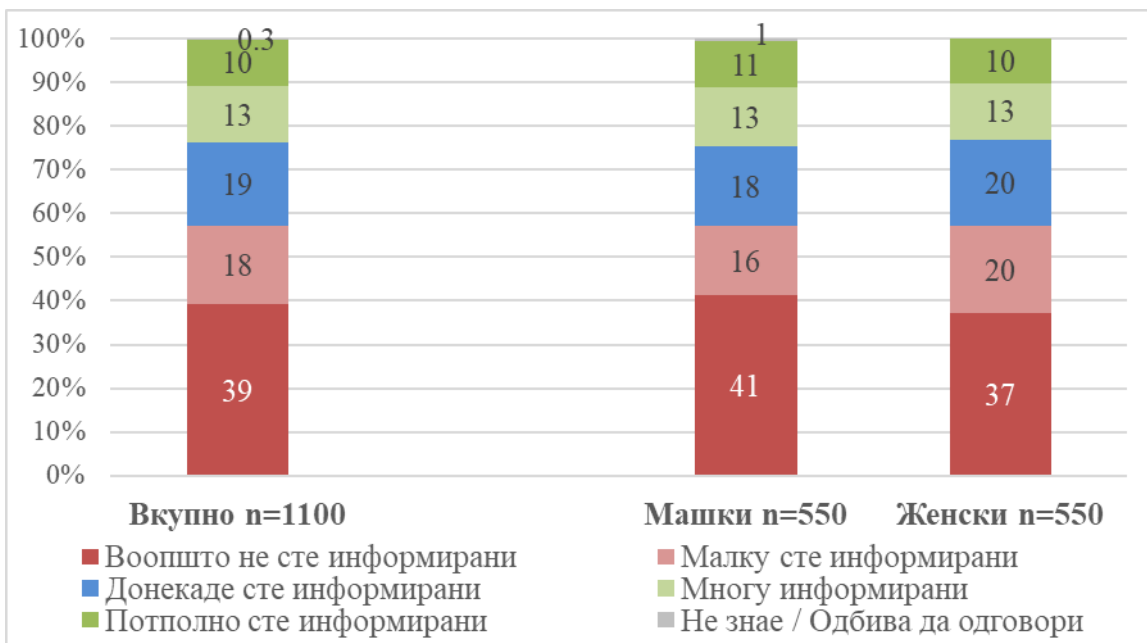

Графикон 15: А8. Доколку сте запознати, оценете го квалитетот на водата за наводнување во општината во која живеете, на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е „Исклучително квалитетна“. Еден одговор (Испитанци кои живеат во рурални области - прашање Д3.) – Просек

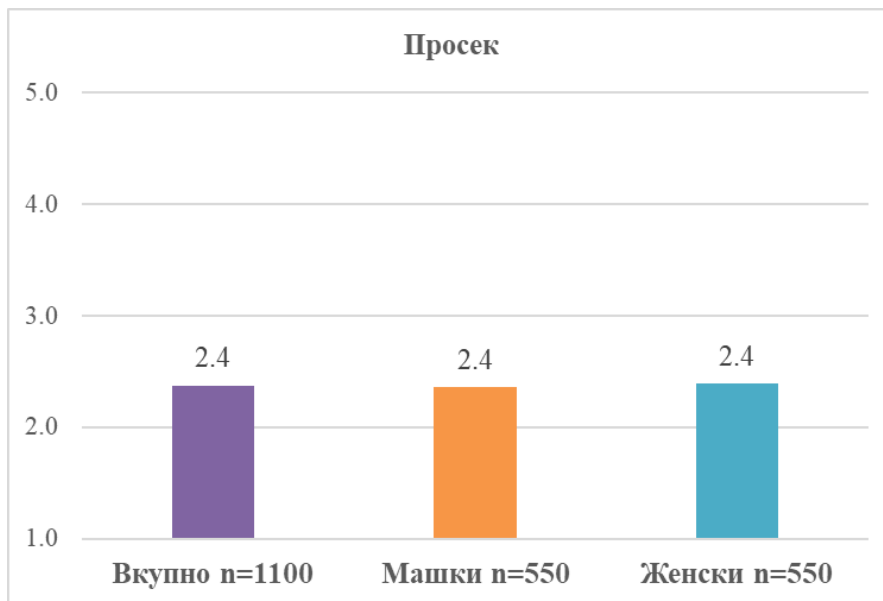
Над половина од испитаниците (53%) во руралните области ја оценуваат водата за наводнување во општината во која живеат како квалитетна (квалитетна, многу квалитетна и исклучително квалитетна). Има поголем процент на испитанички (56%) кои ја оцениле водата за наводнување како квалитетна наспроти одговорите на машките испитаници (50%) од руралните области. 15% од испитаниците од рурални области дале одговор на ова прашање (15% од машки пол и 16% од женски пол).

Графикон 16: А9. Според Вас, колку сте информирани за квалитетот на водата во општината во која живеете? Користете скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно сте информирани“? Еден одговор - %

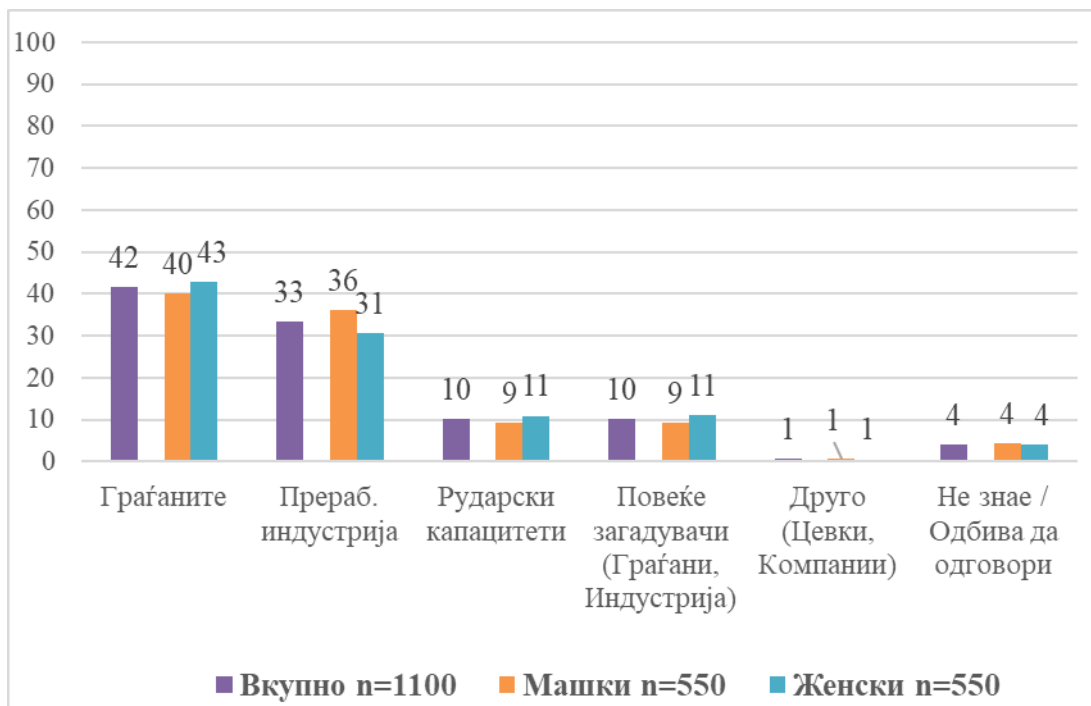
Графикон 17: А9. Според Вас, колку сте информирани за квалитетот на водата во општината во која живеете? Користете скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“, а 5 значи „Потполно сте информирани“? Еден одговор - %

не сте информирани“, а 5 значи „Потполно сте информирани“? Еден одговор – Просек

Резултатите покажуваат дека над половина од испитаниците (57%) не се информирани (воопшто не се информирани и малку информирани) за квалитетот на водата во општината во која живеат.

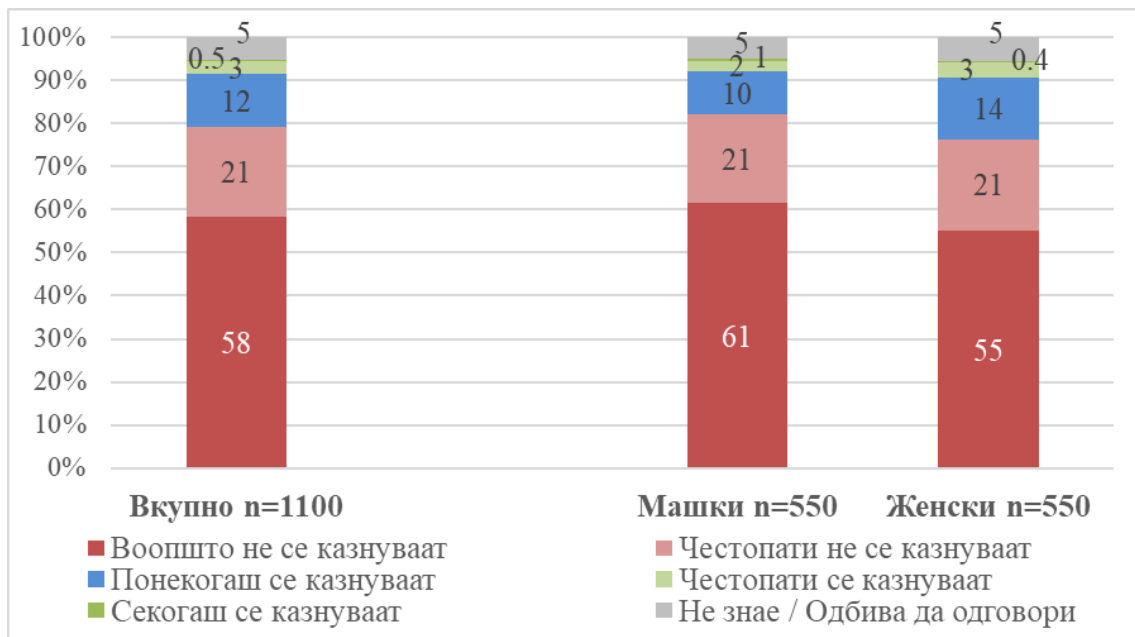
Графикон 18: A10. Според Вас, кој е најголем загадувач на водите во Македонија? Еден одговор - %

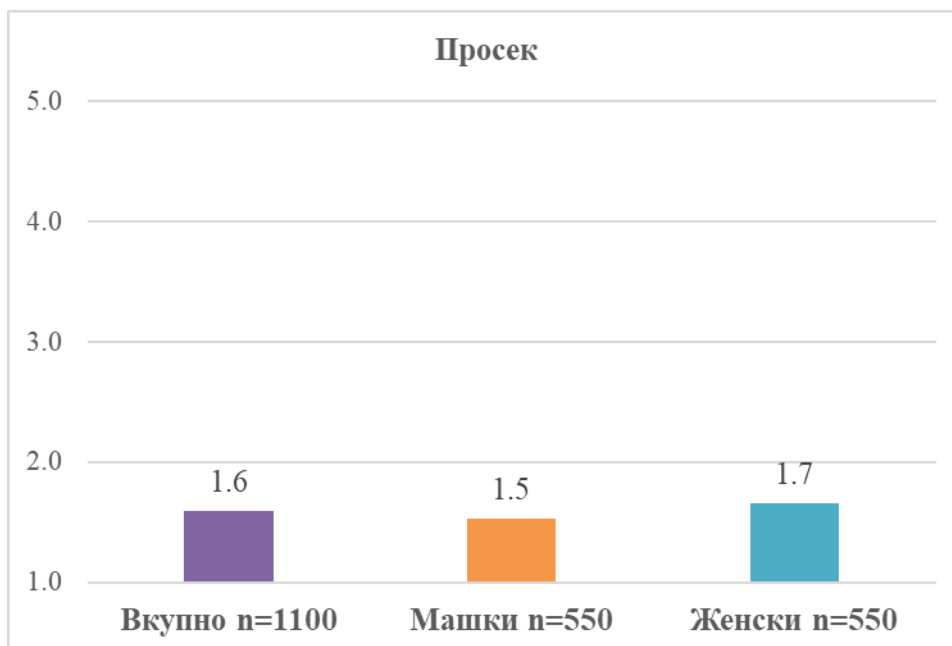
Според мислењето на испитаниците, најголем загадувач на водите во Македонија се граѓаните (42%), а потоа следи преработувачката индустрија (33%) и рударските капацитети (10%). 10% од испитаниците сметаат дека и

граѓаните и индустријата се најголеми загадувачи. Поголем процент на испитанички (43%) сметаат дека граѓаните се најголем загадувач споредено со мажите (40%). Мажите во поголем процент (36%) сметаат дека индустријата е најголем загадувач споредено со жените (31%). 4% од испитаниците на дале одговор на ова прашање.

Графикон 19: A11. Колку сметате дека се казнуваат загадувачите на водите на скала од 1 до 5 каде 1 значи „Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека „Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор - %

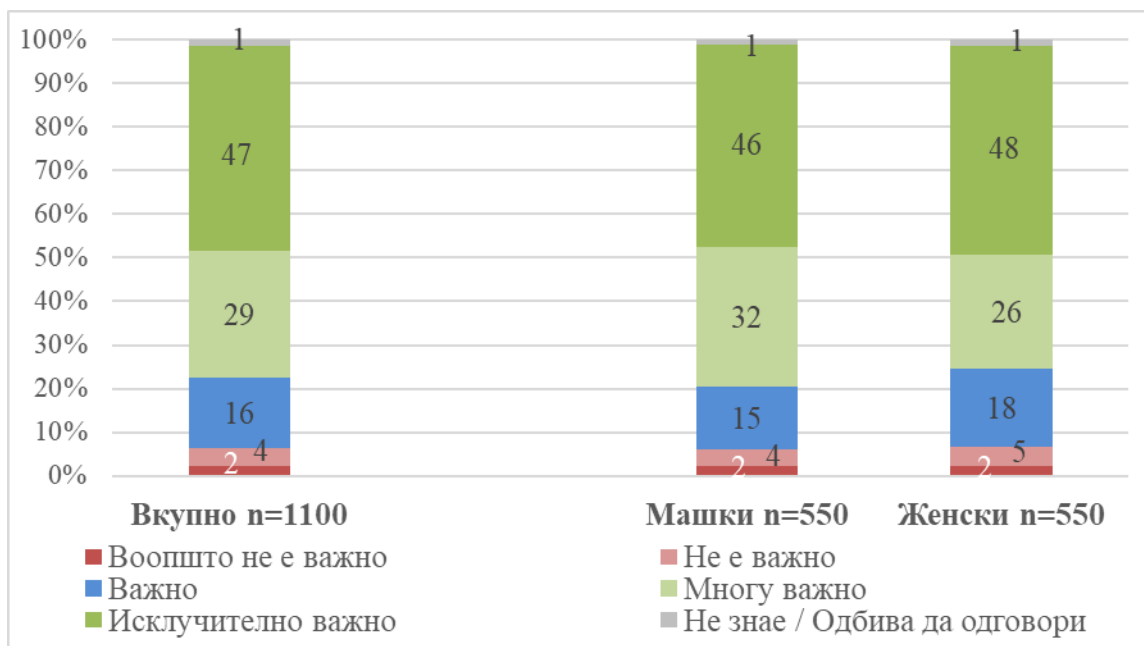

Графикон 20: A11. Колку сметате дека се казнуваат загадувачите на водите на скала од 1 до 5, каде 1 значи „Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека „Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор – Просек

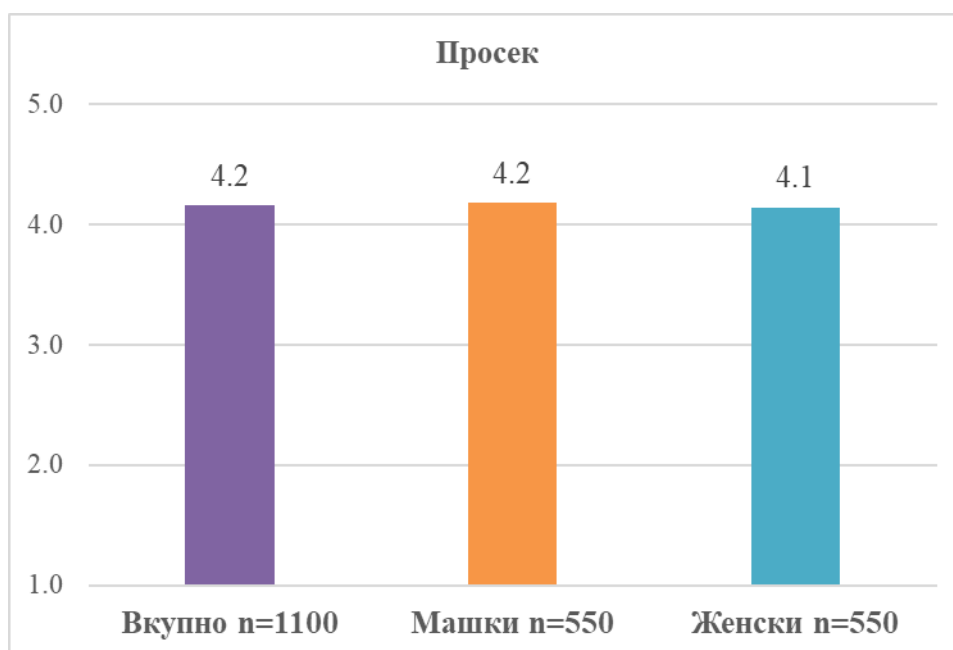

Најголем дел од испитанците (79%) сметаат дека не се казнуваат загадувачите (воопшто не се казнуваат и честопати не се казнуваат). Машките испитаници во поголем процент сметаат дека не се казнуваат загадувачите (82%) споредено со испитаниците од женски пол (76%).

Графикон 21: A12. Колку е важно да се направи катастар (регистар, датабаза) на корисници и загадувачи на води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е важно“, а 5 дека е „Исклучително важно“? Еден одговор - %

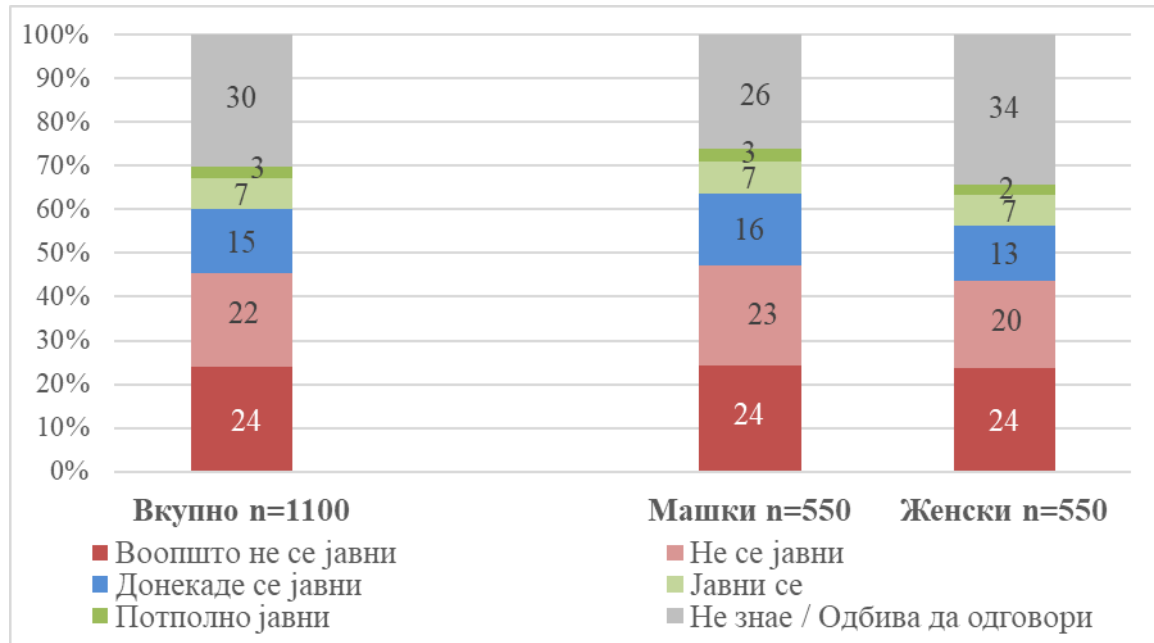

Графикон 22: A12. Колку е важно да се направи катастар (регистар, датабаза) на корисници и загадувачи на води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека „Воопшто не е важно“, а 5 дека е „Исклучително важно“? Еден одговор – Просек

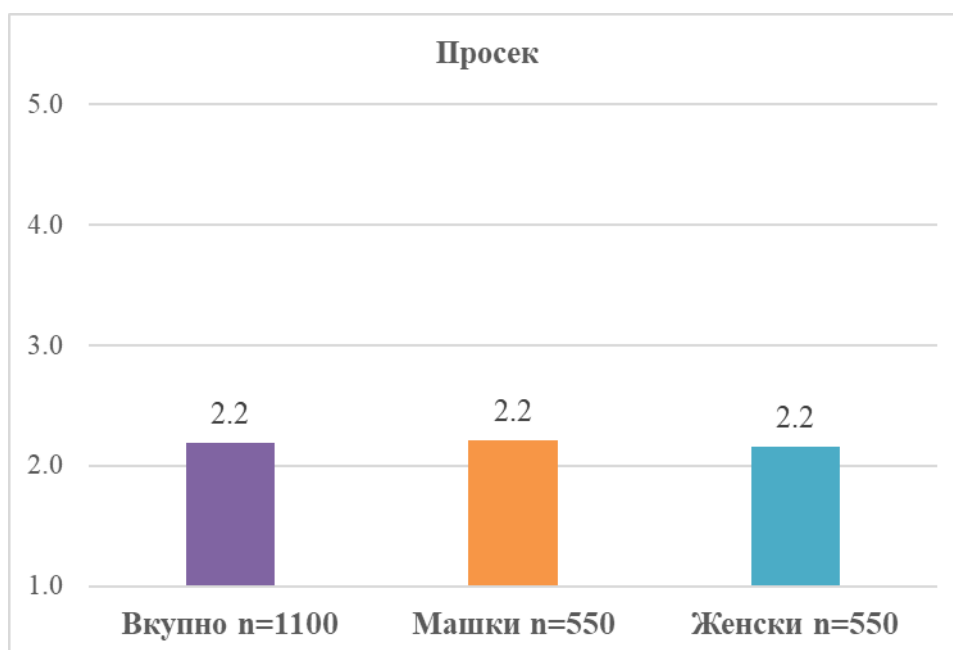

Мнозинството испитанци (92%) сметаат дека е важно (важно, многу важно и исклучително важно) да се направи катастар (регистар, база) на корисници и загадувачи на води.

Графикон 23: A13. Колку се јавни постапките за издавање на дозволи за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските води на скала од 1 до 5, каде 1 значи „Воопшто не се јавни“, а 5 „Потполно јавни“? Еден одговор - %

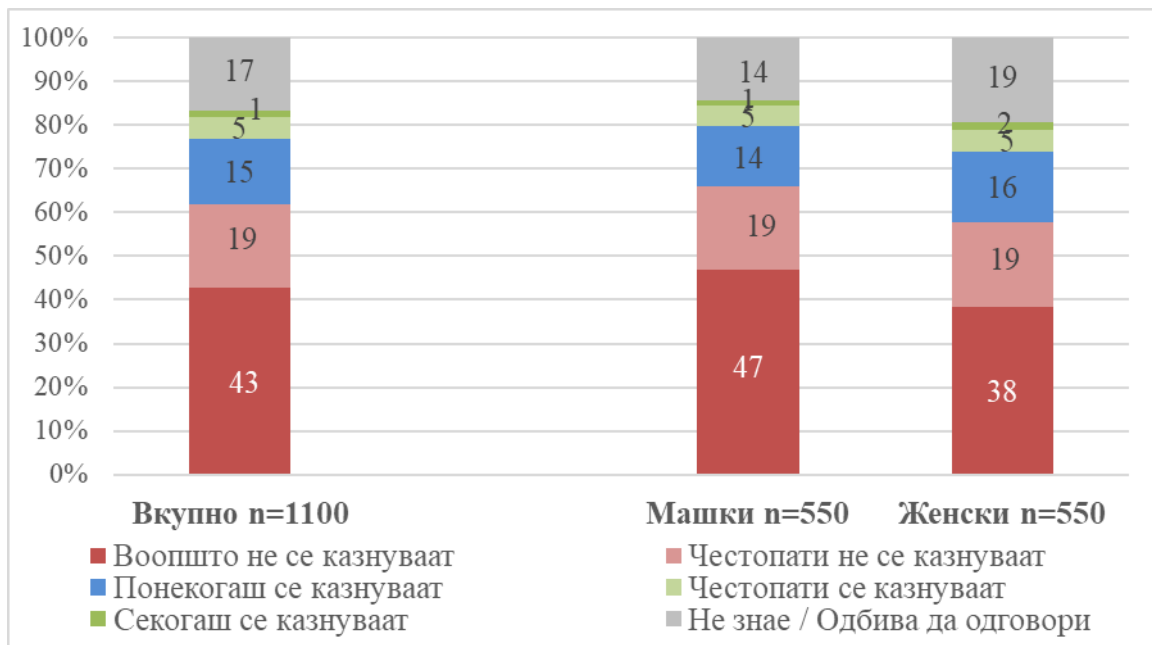

Графикон 24: A13. Колку се јавни постапките за издавање на дозволи за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските води на скала од 1 до 5, каде 1 значи „Воопшто не се јавни“, а 5 „Потполно јавни“? Еден одговор – Просек

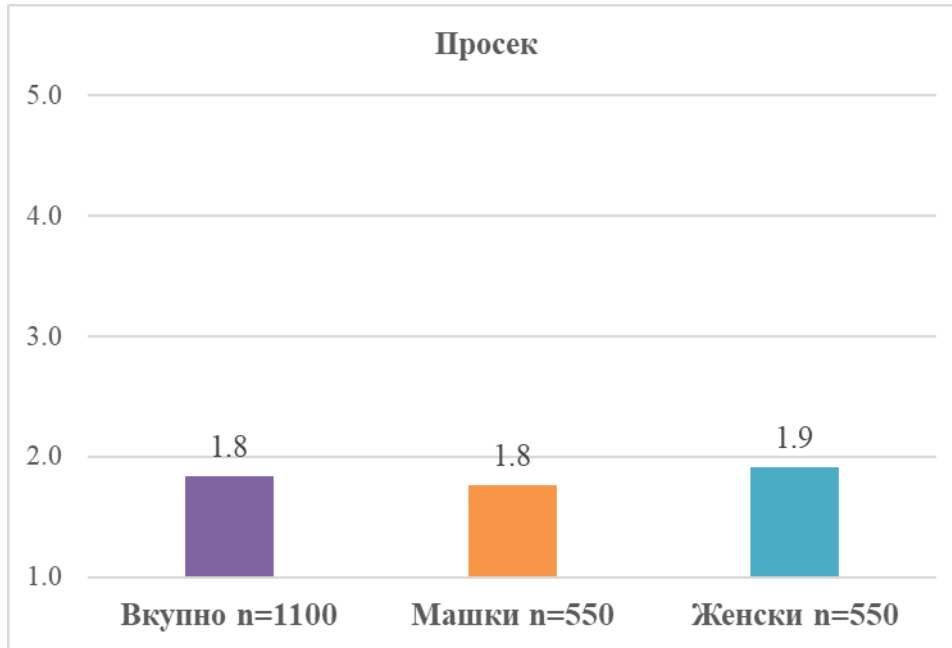

Одговорите на прашањето за јавноста на постапките за издавање на дозволи за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските води, покажуваат дека помалку од половина од испитаниците (45%) сметаат дека не се јавни постапките (воопшто не се јавни и не се јавни). Мажите во поголем процент сметаат дека не се јавни (47%) споредено со жените (44%).

Графикон 25: А14. Според Вас, колку се казнуваат оние кои ископуваат без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека „Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор - %

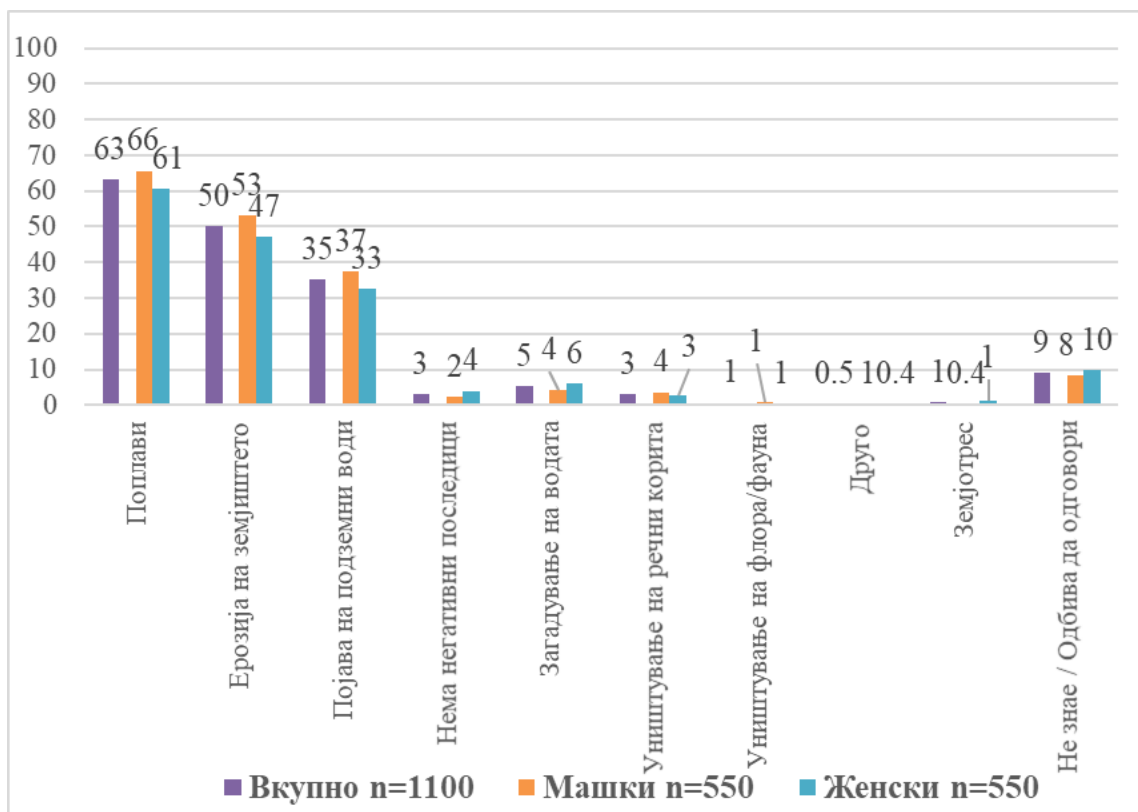

Графикон 26: А14. Според Вас, колку се казнуваат оние кои ископуваат без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека „Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор – Просек

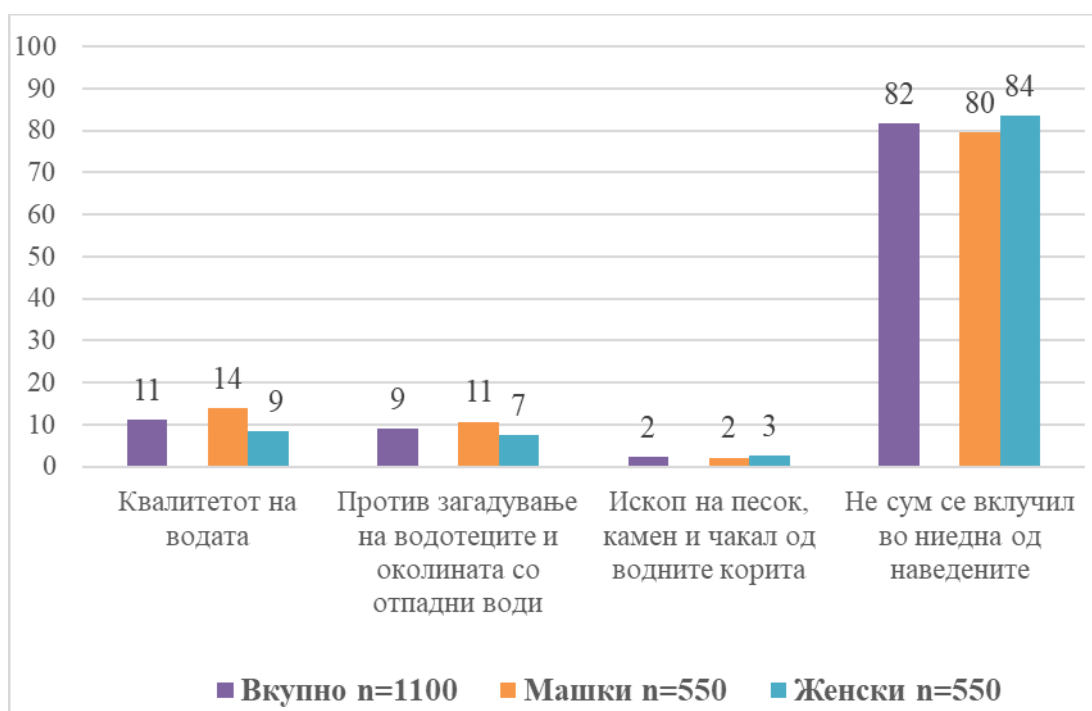
Околу две третини од испитаниците (62%) сметаат дека сторителите на дела ископ без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен не се казнуваат (воопшто не се казнуваат и честопати не се казнуваат). Испитаниците од машки пол во поголем процент (66%) споредено со испитаничките (58%) сметаат дека не се казнуваат сторителите на дела ископ без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен.

Графикон 27: A15. Според Вас, кои се негативните последици од нелегалното и прекумерно вадење песок, камен и чакал? Повеќе одговори- %

Две третини од испитаниците (63%) сметаат дека поплавите се негативни последици од нелегалното и прекумерно вадење песок, камен и чакал. Потоа следи ерозија на земјиштето (50%) и појава на подземни води (35%). Поголем дел од испитаниците од машки пол (66%) сметаат дека поплавите се негативни последици споредено со испитаничките (61%). Слична е ситуацијата со ерозија на земјиштето (53% од машки пол наспроти 47% од женски пол) и појава на подземни води (37% од машки пол наспроти 33% од женски пол). 9% од испитаниците не дале одговор на ова прашање (8% од машки пол и 10% од женски пол).

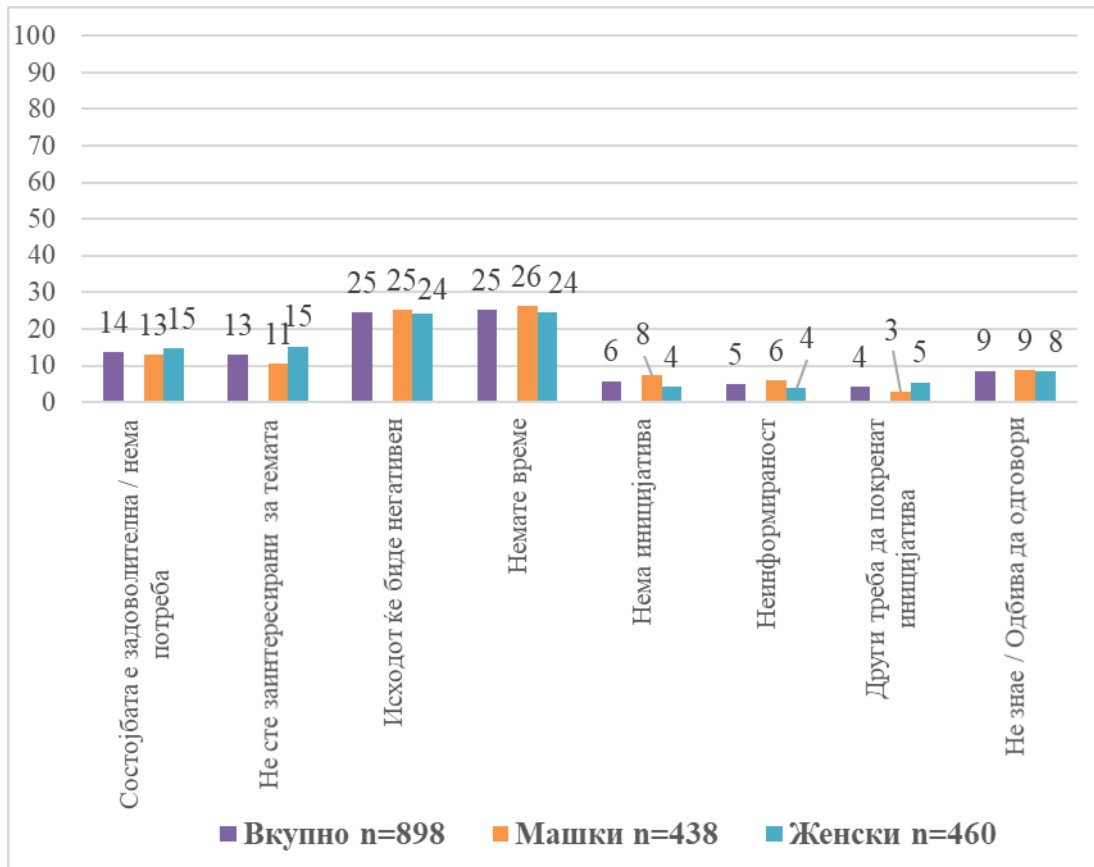
Графикон 28: A16. Дали досега сте превземале или сте се вклучиле во иницијатива во врска со... (повеќе одговори)? - %

Анализата покажува дека најголем дел од испитаниците (82%) се немаат вклучено во иницијатива во врска со квалитетот на водата, против загадување на водотеците и околината и за иницијативи поврзани со ископ на песок, камен и чакал од водните корита. Резултатите покажуваат дека:

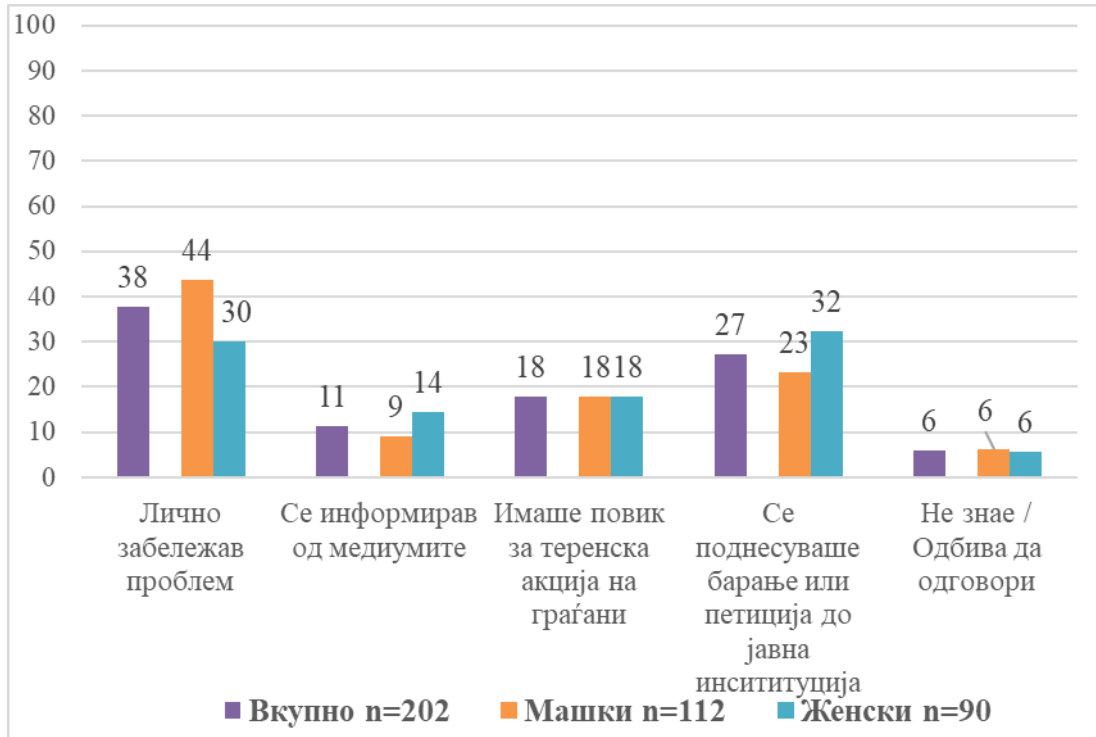
- 11% од испитаниците се имаат вклучено во иницијатива за квалитетот на водата. Од нив, поголем процент се од машки пол (14%) споредено со испитаничките (9%).
- 9% од испитаниците се имаат вклучено во иницијатива против загадување на водотеците и околината со отпадни води. Од наведените, поголем процент се испитани од машки пол (11%) споредено со испитаничките (7%).
- 2% од испитаниците се имаат вклучено во иницијатива поврзана со ископ на песок, камен и чакал од водните корита. Од нив 2% се од машки пол, а 3% се испитанички (9%).

Графикон 29: A17. Зошто не сте превземале иницијатива или не сте се вклучиле? Еден одговор (Испитаници кои одговориле дека не се вклучиле на прашање A16.) - %

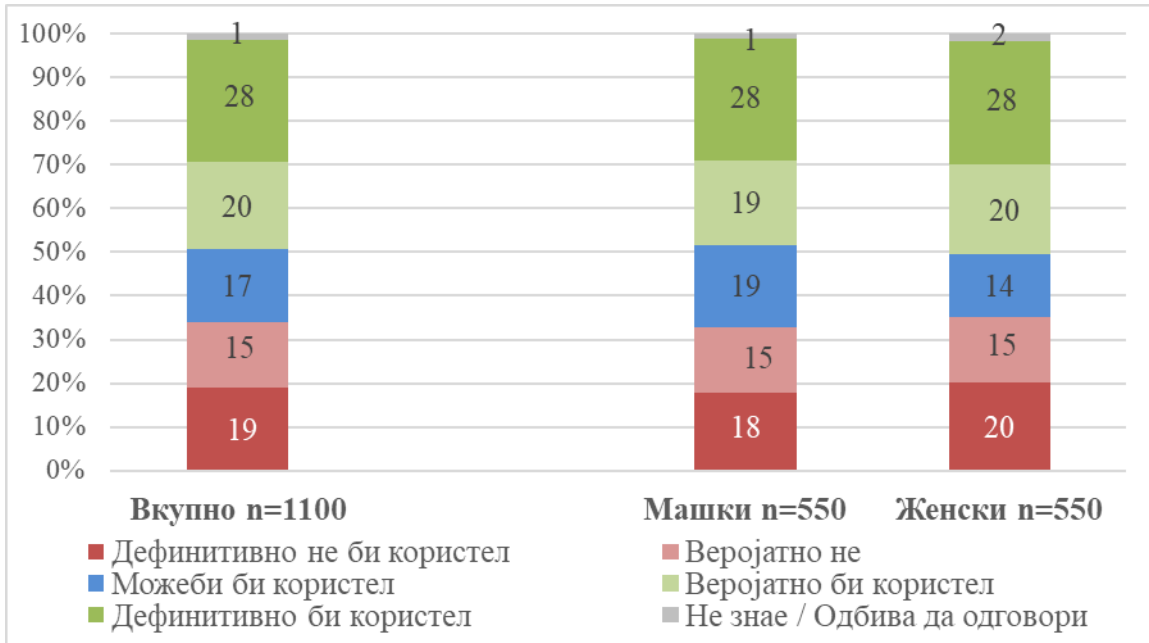
Како главни причини за невклучување во иницијативи за вода, против загадување на вода или ископ на песок, камен и чакал од водните корита, испитаниците (кои не биле вклучени) ги наведуваат немањето време (25%) и постоење сомнение дека нема исходот секако ќе биде негативен (25%). Покрај тоа се наведува задоволителна состојба (14%), незаинтересираност за темата (13%), отсуство на иницијатива (6%), неинформираност (5%) и очекување друг да покрене иницијатива (4%). 9% од испитаниците на дале одговор на ова прашање (9% машки пол и 8% и женски пол).

Графикон 30: A18. Зошто превземавте иницијатива или се вклучивте? Еден одговор (Испитаници кои одговориле дека се вклучиле на прашање A16.) - %

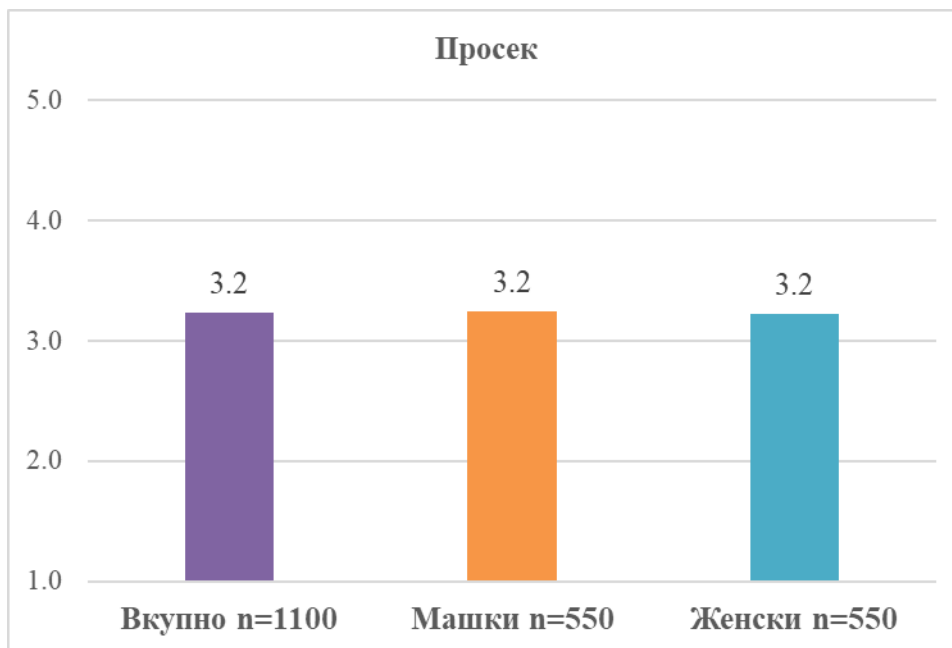

Од друга страна, пак, испитаниците кои се вклучиле наведуваат дека како главни причини поради кои го сториле тоа биле затоа што лично забележале проблем (38%), имало поднесување барање или петиција до јавна институција (27%) или повик за теренска акција на граѓани (18%). Поголем процент на испитаници од машки пол (44%) лично забележале проблем споредено со испитаничките (30%). Испитаничките во поголем процент пак (32%) се имаат вклучено кога се поднесувало барање или петиција до јавна институција споредено со испитаниците од машки пол (23%). 6% од испитаниците не дале одговор на ова прашање (6% машки пол и 6% женски пол).

Графикон 31: А19. Дали би користеле онлајн апликација за пријавување на загадување на животна средина на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Дефинитивно не би користеле“, а 5 дека “Дефинитивно би користеле“? Еден одговор - %

Графикон 32: А19. Дали би користеле онлајн апликација за пријавување на загадување на животна средина на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Дефинитивно не би користеле”, а 5 дека “Дефинитивно би користеле”? Еден одговор – Просек

Графиконот покажува дека скоро половина од испитаниците (48%) би користеле (веројатно би користеле и дефинитивно би користеле) онлајн апликација за пријавување на загадување на животна средина. 49 % од испитаничките би ја користеле апликацијата, додека пак 47% од машките испитаниците би ја користеле апликацијата.

1.6 Приказ на примерокот

На следната табела е прикажан примерокот кој е користен во истражувањето. Во табелата е прикажана распределбата според регион, област, етницитет, пол и возраст.

Табела 1. Национално репрезентативен примерок

Регион	N	%
Исток	110	10%
Североисток	99	9%
Пелагонија	132	12%
Полог	165	15%
Скопје	319	29%
Југоисток	88	8%
Југозапад	121	11%
Вардар	66	6%
Област	N	%
Урбан	660	60%
Рурал	440	40%
Етницитет	N	%
Македонец/ка	704	64%
Албанец/ка	275	25%
Друго	121	11%
Пол	N	%
Машки	550	49.68%
Женски	550	50.32%
Возраст	N	%
18-29	286	26%
30-39	220	20%
40-49	209	19%
50-59	165	15%
60-69	154	14%
70+	66	7%
Вкупно	1100	100%

Додаток

1.7 Прашалник на македонски јазик

Истражување на јавното мислење за перцепциите и ставовите на граѓаните за управување со водни ресурси и инспекциски надзор

Добро утро / Добро ден / Добра вечер. Моето име е ... и работам за Индаго агенција за истражување на пазарот и јавното мислење. Во моментот спроведуваме истражување за вашите ставови и мислења за управување со водни ресурси и инспекциски надзор врз природни ресурси. Дали имате околу 10 мин за да одговорите на неколку прашања? Вашите одговори се многу важни за нас. Сите одговори се анонимни, а податоците ќе се користат само за статистички анализи. Дали можеме да започнеме со прашањата доколку имате 18 години?

Д1. Пол

- а) Машки
- б) Женски

Д2. Која е вашата возраст? ----- години (се пишува точната бројка на години)

- 1) Под 18 - КРАЈ
- 2) 18-29
- 3) 30-39
- 4) 40-49
- 5) 50-59
- 6) 60-69
- 7) Повеќе од 70

Д3. Каде живеете?

- 1) Во урбана средина (во град)
- 2) Во рурална средина (на село)

A1. Колку сметате дека сте информирани за управувањето со водата/водните ресурси од страна на јавните институции на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани“ а 5 значи „ Потполно се информирани “? Еден одговор

- 1 – Воопшто не сте информирани
- 2 – Малку сте информирани
- 3 – Донекаде сте информирани
- 4 – Многу информирани
- 5 – Потполно сте информирани
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A2. Дали јавните институции ви овозможиле досега да бидете вклучни во одлуките за управување со водата/водните ресурси преку (повеќе одговори) ...

- 1) Јавни трибини / дискусии
- 2) Учество во работни групи
- 3) Увид во планови и други документи

- 4) Предлози и забелешки на политики и закони (писмени или електронски)
- 5) Друго (наведи) _____
- 6) Ниедно од наведените

A3. Колку сте задоволни од работата на јавните институции кои управуваат со водата /водните ресурси на скала од 1 до 5 1 значи “Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте “Исклучително задоволни“? Еден одговор

- 1 – Воопшто не сте задоволни
- 2 – Незадоволни
- 3 – Задоволни
- 4 – Многу задоволни
- 5 – Исклучително задоволни
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A4. Колку сте информирани за инспекциските надзори на животната средина на скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани “ а 5 значи „ Потполно сте информирани “? Еден одговор

- 1 – Воопшто не сте информирани
- 2 – Малку сте информирани
- 3 – Донекаде сте информирани
- 4 – Многу информирани
- 5 – Потполно сте информирани
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A5. Колку сте задоволни од работата на инспекциските служби за животна средина на скала од 1 до 5 каде што 1 значи “Воопшто не сте задоволни“, а 5 значи дека сте “Исклучително задоволни“? Еден одговор

- 1 – Воопшто не сте задоволни
- 2 – Незадоволни
- 3 – Задоволни
- 4 – Многу задоволни
- 5 – Исклучително задоволни
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A6. Според вас, колку е важно да се врши постојано следење на површинските и подземните води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Воопшто не е важно“ а 5 дека е “Исклучително важно“? Еден одговор

- 1 – Воопшто не е важно
- 2 – Не е важно
- 3 –Важно
- 4 – Многу важно
- 5 – Исклучително важно
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A7. Ќе ве замолам да го оцените квалитетот на водата за пиење во општината во која живеете на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е “Исклучително квалитетна“. Еден одговор

- 1 – Воопшто не е квалитетна
- 2 – Не е квалитетна
- 3 – Квалитетна

- 4 – Многу квалитена
- 5 – Исклучително квалитена
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

Само оние кои одговориле со рурал на прашање ДЗ. А8. Доколку сте запознати, оценете го квалитетот на водата за наводнување во општината во која живеете, на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Воопшто не е квалитетна“, а 5 дека е “Исклучително квалитетна“. Еден одговор

- 1 – Воопшто не е квалитетна
- 2 – Не е квалитетна
- 3 – Квалитетна
- 4 – Многу Квалитена
- 5 – Исклучителна квалитена
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

А9. Според вас, колку сте информирани за квалитетот на водата во општината во која живеете? Користете скала од 1 до 5, каде што 1 значи „Воопшто не сте информирани “ а 5 значи „Потполно сте информирани “? Еден одговор

- 1 – Воопшто не сте информирани
- 2 – Малку сте информирани
- 3 – Донекаде сте информирани
- 4 – Многу информирани
- 5 – Потполно сте информирани
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

А10. Според вас, кој е најголем загадувач на водите во Македонија? Еден одговор

- 1) Граѓаните
- 2) Рударски капацитети
- 3) Преработувачка индустрија
- 4) Друг, кој _____
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

А11. Колку сметате дека се казнуваат загадувачите на водите на скала од 1 до 5 каде 1 значи “Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека “Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор

- 1 – Воопшто не се казнуваат
- 2 – Честопати не се казнуваат
- 3 – Понекогаш се казнуваат
- 4 – Честопати се казнуваат
- 5 – Секогаш се казнуваат
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

А12. Колку е важно да се направи катастар (регистар, датабаза) на корисници и загадувачи на води на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Воопшто не е важно“, а 5 дека е “Исклучително важно“? Еден одговор

- 1 – Воопшто не е важно
- 2 – Не е важно
- 3 – Важно
- 4 – Многу важно
- 5 – Исклучително важно

99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A13. Колку се јавни постапките за издавање на дозволи за вадење песок, чакал и камен од коритата и бреговите на површинските води на скала од 1 до 5 каде 1 значи “Воопшто не се јавни“, а 5 “Потполно јавни“? Еден одговор

- 1 – Воопшто не се јавни
- 2 – Не се јавни
- 3 – Донекаде се јавни
- 4 – Јавни се
- 5 – Потполно јавни

99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A14. Според вас, колку се казнуваат оние кои ископуваат без дозвола или несоодветен ископ на песок, чакал и камен на скала од 1 до 5 каде што 1 значи “Воопшто не се казнуваат“, а 5 значи дека “Секогаш се казнуваат“ кога има таков случај? Еден одговор

- 1 – Воопшто не се казнуваат
- 2 – Честопати не се казнуваат
- 3 – Понекогаш се казнуваат
- 4 – Честопати се казнуваат
- 5 – Секогаш се казнуваат

99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A15. Според Вас, кои се негативните последици од нелегалното и прекумерно вадење песок, камен и чакал? Повеќе одговори

- 1) Ерозија на земјиштето
- 2) Поплави
- 3) Појава на подземни води
- 4) Нема негативни последици
- 5) Друго, Што? _____

99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A16. Дали досега сте превземале или сте се вклучиле во иницијатива во врска со... (повеќе одговори)

- 1) Квалитетот на водата
- 2) Против загадување на водотеците и околината со отпадни води
- 3) Ископ на песок, камен и чакал од водните корита
- 4) Не сум се вклучил во ниедна од наведените

Само оние кои одговориле со Не сум се вклучил (код 4) на претходното прашање A16. A17. Зошто не сте превземале иницијатива или не сте се вклучиле? Еден одговор

- 1) Состојбата е задоволителна/нема потреба
- 2) Не сте заинтересирани за темата
- 3) Исходот ќе биде негативен
- 4) Немате време
- 5) Друго, Што? _____

99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

Само оние кои одговориле со Да (барем еден код 1 до 3) на прашањето A16.

A18. Зошто превземавте иницијатива или се вклучивте? Еден одговор

- 1) Лично забележав проблем

- 2) Се информирав од медиумите
 - 3) Имаше повик за теренска акција на граѓани
 - 4) Се поднесуваше барање или петиција до јавна институција
 - 5) Друго, Што? _____
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

A19. Дали би користеле онлајн апликација за пријавување на загадување на животна средина на скала од 1 до 5, каде 1 значи дека “Дефинитивно не би користеле”, а 5 дека “Дефинитивно би користеле”? Еден одговор

- 1 – Дефинитивно не би користел
 - 2 – Веројатно не
 - 3 – Можеби би користел
 - 4 – Веројатно би користел
 - 5 – Дефинитивно би користел
- 99) Не знае/ Одбива да одговори [НЕ ЧИТАЈ]

Демографски прашања

Д4. Која е вашата етничка припадност?

- 1) Македонец/ка
- 2) Албанец/ка
- 3) Друго (што?) _____

Д5. Кој е највисокиот степен на образование што сте го завршиле?

(Доколку моментално учат - највисокиот степен на стекната диплома)

- 1) Незвршено основно образование/Основно образование
- 2) Средно образование (насочено или гимназија)
- 4) Вишо училиште/факултет
- 5) Магистерска диплома/Доктор на науки

Д6. Работен статус

- 1) Вработен со полно работно време
- 2) Вработен со половина работно време
- 3) Невработен
- 4) Домаќин/ка
- 5) Студент/ка
- 6) Пензионер/ка
- 7) Друго, наведи _____

Д7. Во кој град живеете (кодират регион)? _____

- 1) Скопски
- 2) Североисточен
- 3) Источен
- 4) Југоисточен
- 5) Вардар
- 6) Пелагонија
- 7) Југозападен
- 8) Полог

Ви благодарам за времето!

1.8 Прашалник на албански јазик

Hulumtimi i mendimit publik mbi perceptimet dhe qëndrimet e qytetarëve për drejtimin me burimet e ujit dhe vëzhgimin e inspektorëve

Mirëmëngjesi / Mirëdita / Mirëmbërëma. Unë jam ... dhe punoj për Indago, një agjenci për hulumtimin e tregut dhe mendimit publik. Jemi duke bërë një hulumtim të qëndrimeve dhe mendimeve tuaj për drejtimin me burime të ujit dhe vëzhgimin e inspektorëve mbi burimet natyrore. A keni rreth 10 minuta për të përgjigjur disa pyetjeve? Përgjigjet tuaja janë shumë të rëndësishme për ne. Të gjitha përgjigjet janë anonime, ndërsa të dhënat do të përdoren vetëm për analiza statistikore. A mund të fillojmë me pyetjet, kuptohet, nëse jeni mbi 18 vjeç?

D1. Gjinia

- a) Mashkullore
- b) Femërore

D2. Çfarë është mosha juaj? ----- vjeç (shënohet numri i saktë i viteve)

- 1) Nën 18 - FUND
- 2) 18-29
- 3) 30-39
- 4) 40-49
- 5) 50-59
- 6) 60-69
- 7) Më tepër se 70

D3. Ku jetoni?

- 1) Në rrethinë urbane (në qytet)
- 2) Në rrethinë rurale (në fshat)

A1. Sa mendoni që jeni të informuar për drejtimin me ujin/burimet e ujit nga ana e institucioneve publike në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk jeni të informuar”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht të informuar”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak nuk jeni të informuar
- 2 – Pak jeni të informuar
- 3 – Jeni të informuar deri në një masë
- 4 – Shumë të informuar
- 5 – Tërësisht jeni të informuar
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A2. A ju kanë mundësuar institucionet publike deri më tani të jeni të përfshirë në vendimet për drejtimin me ujin/burimet e ujit me anë të (më tepër përgjigje) ...

- 1) Tribuna publike / diskutime
- 2) Pjesëmarrje në grupe të punës
- 3) Kontroll në planet dhe dokumentet tjera
- 4) Sugjerime dhe shënime për politika dhe ligje (të shkruara ose elektronike)
- 5) Tjetër (thekso) _____
- 6) Asnjë prej më lartë

A3. Sa jeni të kënaqur nga puna e institucioneve publike të cilat drejtojnë ujin/burimet e ujit në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk jeni të kënaqur”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht të kënaqur”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak nuk jeni të kënaqur
 - 2 – Të pakënaqur
 - 3 – Të kënaqur
 - 4 – Shumë të kënaqur
 - 5 – Tërësisht të kënaqur
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A4. Sa jeni të informuar për vëzhgimet e inspektorëve të mjedisit jetësor, në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk jeni të informuar”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht të informuar”. Vetëm një përgjigje

- 1 – Aspak nuk jeni të informuar
 - 2 – Jeni të informuar pak
 - 3 – Jeni të informuar në një masë
 - 4 – Shumë të informuar
 - 5 – Tërësisht jeni të informuar
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A5. Sa jeni të kënaqur nga puna e shërbimeve të inspektimit për mjedisin jetësor në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk jeni të kënaqur”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht të kënaqur”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak nuk jeni të kënaqur
 - 2 – Të pakënaqur
 - 3 – Të kënaqur
 - 4 – Shumë të kënaqur
 - 5 – Tërësisht të kënaqur
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A6. Sipas jush, sa është me rëndësi të bëhet vëzhgim i përhershëm i ujërave sipërfaqësore dhe nëntokësore në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak e rëndësishme” ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht e rëndësishme”? Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak e rëndësishme
- 2 – Nuk është e rëndësishme
- 3 – Me rëndësi
- 4 – Shumë e rëndësishme
- 5 – Tërësisht e rëndësishme

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A7. Ju lus të vlerësoni cilësinë e ujit t[pijshëm në komunën në të cilën jetoni në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak cilësore”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht cilësore”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak cilësore
- 2 – Nuk është cilësore
- 3 – Cilësore
- 4 – Shumë cilësore
- 5 – Tërësisht cilësore

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

Vetëm ata me përgjigje të vendit në rajone rurale në pyetjen D3. A8. Nëse keni njohuri, vlerësoni cilësinë e ujit për ujitje në komunën në të cilën jetoni në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak cilësore”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht cilësore. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak cilësore
- 2 – Nuk është cilësore
- 3 – Cilësore
- 4 – Shumë cilësore
- 5 – Tërësisht cilësore

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A9. Sipas jush, sa jeni të informuar për cilësinë e ujit në komunën në të cilën jetoni? Përdorni shkallën prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak të informuar” ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht të informuar”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak të informuar
- 2 – Pak të informuar
- 3 – Të informuar në një masë
- 4 – Shumë të informuar
- 5 – Tërësisht të informuar

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A10. Sipas jush, kush është ndotësi më i madh i ujërave në Maqedoni? Vetëm një përgjigje.

- 1) Qytetarët
- 2) Kapacitetet e minierave
- 3) Industria përpunuese
- 4) Tjetër, kush _____

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A11. Sa mendoni që gjobiten ndotësit e ujërave në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk gjobiten”, ndërsa 5 nënkupton “Çdoherë gjobiten”, kur ka ndonjë rast konkret? Vetëm një përgjigje.

- 1 – Aspak nuk gjobiten
- 2 – Shpeshherë nuk gjobiten
- 3 – Ndonjëherë gjobiten
- 4 – Shpeshherë gjobiten

5 – Çdoherë gjobiten

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A12. Sa është me rëndësi të bëhet kadastër (regjistër, bazë me të dhëna) të përdoruesve dhe ndotësve të ujit në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak e rëndësishme”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht e rëndësishme”. Vetëm një përgjigje.

1 – Aspak e rëndësishme

2 – Nuk është e rëndësishme

3 – E rëndësishme

4 – Shumë e rëndësishme

5 – Tërësisht e rëndësishme

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A13. Sa janë publike procedurat për lëshimin e lejeve për nxjerrje të rërës, çakall dhe gurrë nga shtretërit dhe brigjet e ujërave sipërfaqësore në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak publike”, ndërsa 5 nënkupton “Tërësisht publike”? Vetëm një përgjigje.

1 – Aspak publike

2 – Nuk janë publike

3 – Janë publike në një masë

4 – Janë publike

5 – Tërësisht publike

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A14. Sipas jush, sa gjobiten ata që gropojnë pa leje ose bëjnë gropim të parregullt të erës, çakallit dhe gurit në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Aspak nuk gjobiten”, ndërsa 5 nënkupton “Çdoherë gjobiten”, kur ka ndonjë rast konkret? Vetëm një përgjigje.

1 – Aspak nuk gjobiten

2 – Shpeshherë nuk gjobiten

3 – Ndonjëherë gjobiten

4 – Shpeshherë gjobiten

5 – Çdoherë gjobiten

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A15. Sipas jush, cilat janë pasojat negative nga nxjerrja e paligjshme dhe e tepërt e rërës, gurit dhe çakallit? Më tepër përgjigje.

1) Erozion të tokës

2) Vërshime

3) Paraqitja e ujërave nëntokësor

4) Nuk ka pasoja negative

5) Tjetër, çfarë? _____

99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A16. Deri më tani, a keni ndërmarrë ndonjë iniciativë ose jeni përfshirë në një iniciativë në lidhje me ... (më tepër përgjigje)

1) Cilësinë e ujit

- 2) Kundër ndotjes së ujërave dhe rrethinës me ujëra të zeza
- 3) Gropim të rërës, gurit dhe çakallit nga shtretërit e ujit
- 4) Nuk kam qenë përfshirë në asnjë prej këtyre më lartë

Vetëm ata që janë përgjigjur me Nuk kam qenë përfshirë (kodi 4) në pyetjen paraprake A16. A17. Përse nuk keni ndërmarrë iniciativë ose nuk jeni përfshirë? Vetëm një përgjigje.

- 1) Situata është e kënaqshme/nuk ka nevojë
- 2) Nuk jeni të interesuar për temën
- 3) Rezultati do të jetë negativ
- 4) Nuk keni kohë
- 5) Tjetër, çfarë? _____
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

Vetëm ata që janë përgjigjur me Po (së paku kodi 1 deri 3) në pyetjen A16. A18. Përse keni ndërmarrë iniciativë ose të përfshiheni? Vetëm një përgjigje.

- 6) Personalisht kam vërejtur problem
- 7) Jam informuar nga mediat
- 8) Ka pasur thirrje për aksion në teren për qytetarët
- 9) Ishte parashtruar kërkesë ose peticion në institucionin publik
- 10) Tjetër, çfarë? _____
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

A19. A do të kishit përdorur aplikacion në interes për denoncimin e ndotjes së mjedisit jetësor në shkallë prej 1 deri 5, në të cilën 1 nënkupton “Gjithsesi nuk do të përdorja”, ndërsa 5 nënkupton “Gjithsesi do të përdorja”. Vetëm një përgjigje.

- 1 – Gjithsesi nuk do të përdorja
- 2 – Me siguri nuk do të përdorja
- 3 – Ndoshta do të përdorja
- 4 – Me siguri do të përdorja
- 5 – Gjithsesi do të përdorja
- 99) Nuk e di/Refuzon të përgjigjet [MOS LEXO]

Pyetje demografike

D4. Çfarë është përkatësia juaj etnike?

- 1) Maqedonase
- 2) Shqiptare
- 3) Tjetër (Çfarë?) _____

D5. Cila është shkalla më e lartë e arsimit që keni përfunduar? (Nëse për momentin në studime – shkallën më të lartë që kanë fituar diplomë)

- 1) Arsimit filloj të pambaruar/Arsim fillor
- 2) Arsimit mesëm (profesionale ose gjimnaz)
- 4) Shkollë e lartë/fakultet
- 5) Diplomë magjistrature/Doktor shkencash

D6. Statusi i punësimit

- 1) I/E punësuar me orar të plotë të punës

- 2) I/E punësuar me gjysmë orar të punës
- 3) I/E papunë
- 4) Amvis/e
- 5) Student/e
- 6) Pensioner/e
- 7) Tjetër, thekso _____

D7. Në cilin qytet jetoni (shëno kodin e rajonit)? _____

- 1) I Shkupit
- 2) Verilindor
- 3) Lindor
- 4) Juglindor
- 5) I Vardarit
- 6) I Pellagonisë
- 7) Jugperëndimor
- 8) I Pollogut

Ju faleminderit për kohën!